

ΙΣΤΟΡΙΑ.—Τὰ πρῶτα Πρακτικά τῆς Κυβερνήσεως τῶν Γραμματέων (1832),
ὕπὸ **Κ. Ἀμάντου**.

Ὁ μακρὸς καὶ τραχὺς ἀγὼν τῆς μεγάλης Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 δὲν ἐπέφερε μόνον τὴν καταστροφὴν τῆς χώρας καὶ μεγάλου μέρους τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀναστάτωση τοῦ ὑπολειφθέντος καὶ τὴν ἀναρχίαν εἰς τὴν χώραν. Ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας παρὰ τὰ μεγάλα διπλωματικά του προτερήματα δὲν ἦτο κατάλληλος νὰ διευθύνῃ τοὺς μεγάλους ἀγωνιστὰς μὲ τὰς μεγάλας τῶν ἀπαιτήσεις. Ἡ συγκεντρωτικότης του, ἡ ἐσωτερικὴ πολιτικὴ του ὡς πόρισμα πείρας τῆς ἀπολυταρχικῆς Ρωσσίας μοιραίως ἐπροκάλεσε τὴν ἀντίδρασιν ὅχι μόνον μεγάλου μέρους τῶν ἀγωνιστῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν φιλελευθέρων σοφῶν, ὅπως ἦτο ὁ ἐτοιμοθάνατος πλέον Κοραΐς. Ὁ ὀνομαστὸς ἐκ τῆς δίκης τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη Ἀναστάσιος Πολυζωΐδης διεξήγαγε φοβερὸν ἀγῶνα κατὰ τοῦ Καποδίστρια διὰ τοῦ «Ἀπόλλωνος» («ἐφημερίδος ἀντιδеспοτικῆς καὶ ἀντικαποδιστριακῆς»), τὸν ὅποῖον διέκοψε μόνον μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Κυβερνήτου καὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τρόπον τινὰ τοῦ σκοποῦ του. Εἰς ἐν τῶν τελευταίων φύλλων του (ἀρ. 59 τῆς 30 Σεπτεμβρίου 1831) ἔγραφεν ὁ Πολυζωΐδης: «Ὡς ἄνθρωποι δὲν δυνάμεθα παρὰ νὰ λυπηθῶμεν καὶ νὰ θρηνήσωμεν διὰ τὸ τοιοῦτον τραγικὸν τέλος τοῦ Ἰωάννου Κάπο δ' Ἰστρία· ὡς πολῖται ὅμως, φίλοι τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος πρὸ παντὸς ἄλλου, εἵμεθα πολλὰ μακρὰν νὰ καταδικάσωμεν τὴν πράξιν, ἐν ᾧ μάλιστα βλέπομεν δι' αὐτῆς τὴν ὑψηλὴν τῆς θείας δίκης ἀπόφασιν ἐκπληρουμένην». Οἱ πνευματικοὶ καὶ πολιτικοὶ ἡγέται τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Καποδίστρια ἔχαιρον ἢ ἔθρηνουν, ἀναλόγως τῆς ἀντιλήψεως ποὺ εἶχον περὶ αὐτοῦ ὡς τυράννου ἢ μεγάλου πολιτικοῦ.

Ἄλλ' ἀσχέτως πρὸς τὰς κρίσεις περὶ τοῦ Καποδίστρια ὁ θάνατός του δὲν ἐμέλλε νὰ καταπαύσῃ τὴν ἀναρχίαν καὶ νὰ φέρῃ τάξιν καὶ πολιτικὴν εὐνομίαν, ὡς εἶχον ἐλπίζει οἱ ἐχθροὶ του. Ἡ ἀναρχία ἐχειροτέρευσε καὶ τὸ διάστημα ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1831, ἀπὸ τῆς δολοφονίας δηλ. τοῦ Καποδίστρια, μέχρι τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 1833, μέχρι δηλ. τῆς ἀφίξεως τοῦ Ὀθωνος, εἶναι ἀπὸ τὰ μᾶλλον ἐνδιαφέροντα τμήματα τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας ὡς πρὸς τὴν ἐπικράτησιν τῆς αὐθαιρεσίας τοῦ ἀτόμου ὑπὲρ τὸ συμφέρον τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου.

Συμφώνως πρὸς τὸ Β' ἄρθρον τοῦ Β' ψηφίσματος τῆς Τετάρτης Ἑθνικῆς τῶν Ἑλλήνων συνελεύσεως ὁ Κυβερνήτης κατήρτισε τὴν Γερουσίαν, ἡ ὁποία τῶρα μετὰ τὴν δολοφονίαν ἐκείνου συμφώνως πρὸς τὸ II' ἄρθρον τοῦ αὐτοῦ ψηφίσματος¹ καθίδρυσε τριμελῆ «Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν» ἐκ τῶν Αὐγουστίνου Καποδίστρια, Θεοδώρου Κολοκοτρώνη καὶ Ἰωάννου Κωλέττη πρὸς διακυβέρνησιν τῆς χώρας. Ἡ ἐκλογὴ τοῦ

¹ Παρὰ Α. ΜΑΜΟΥΚΑ, Τὰ κατὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος, 11, 1852, σ. 146.

Αὐγ. Καποδίστρια ἱκανοποίησε μὲν τοὺς σεβομένους τὴν μνήμην καὶ ἐκτιμῶντας τὸ ἔργον τοῦ Ἰωάννου Καποδίστρια, ἀλλ' ὅχι καὶ τοὺς ἐχθροὺς του, οἱ ὅποιοι ἡρεθίζοντο ἔτι μᾶλλον καὶ ἐκ τῆς ἥττον σημαντικῆς προσωπικότητος τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Κυβερνήτου. Δι' αὐτὸ ἐξακολουθοῦν αἱ συγκρούσεις μεταξὺ κυβερνητικῶν καὶ ἀντικαποδιστριακῶν, εἰς τοὺς ὁποίους τώρα ἀνήκουν πολλοὶ Ρουμελιῶται ἀρχηγοί, καὶ οἱ ὅποιοι κατορθώνουν νὰ συγκεντρώσουν μέγα μέρος τῶν ἀντιπροσώπων, τῆς «κατ' ἐπανάληψιν» τετάρτης Ἐθνικῆς Συνελεύσεως εἰς Περαιχώραν τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1832¹. Ἄλλ' ἤδη πρὸ τούτου, τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1831 οἱ ἀντιπρέσβεις τῶν Συμμάχων τῆς Ἑλλάδος Δυναμέων καὶ ὁ διερχόμενος ἐξ Ἑλλάδος Ἀγγλος ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβευτῆς Stratford Canning μετὰ δυσκολίας ἠδυνήθησαν νὰ σταματήσουν τὰς συγκρούσεις τῶν ἀντιμαχομένων μερίδων εἰς τὸ Ἄργος. Ἄλλην σύγκρουσιν κατώρθωσε νὰ προλάβῃ ὁ φιλέλληγ Fr. Thiersch τὸν Μάρτιον τοῦ 1832, ὅτε οἱ ἐν Περαιχώρα καὶ μετὰ τὴν εἶδῃσιν περὶ ἐκλογῆς τοῦ Ὁθωνος ὡς βασιλέως τῆς Ἑλλάδος ἤθελον νὰ εἰσβάλουν εἰς Ναύπλιον καὶ τιμωρήσουν τὴν ἀντεθνικὴν κατ' αὐτοὺς Κυβέρνησιν.

Ἡ ἀντίδρασις κατὰ τῶν Καποδιστριακῶν, ἥτοι τῶν κυβερνητικῶν, ἦτο τόση, ὥστε ὁ Αὐγουστῖνος Καποδίστριας ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ ἐκ Ναυπλίου (13 Ἀπριλίου 1832) καὶ παραιτηθῇ. Μετὰ μακρὰς διαπραγματεύσεις μεταξὺ τῶν ἰσχυρῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν παραγόντων τῆς χώρας κατηρτίσθη νέα, ὅχι τριμελὲς ἀλλὰ ἑπταμελὲς, «Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ» ἐκ τῶν Δ. Ὑψηλάντη, Γ. Κουντουριώτη, Α. Ζαήμη, Ι. Κωλέττη, Α. Μεταξᾶ, Δ. Πλαπούτα ἢ Κολιοπούλου (Ἐθνικὴ Ἐφημερίς, 18 Ἀπριλίου 1832) καὶ ἀργότερα τοῦ Κώστα Βότζαρη. Συγχρόνως περίπου διωρίσθησαν νέοι «Γραμματεῖς» ὁ Σπ. Τρικούπης, ὁ Δ. Βούλγαρης, ὁ Κ. Ζωγράφος, ὁ Α. Μαυροκορδάτος ὁ Δ. Χρηστίδης, ἀργότερα ὁ Ι. Ρίζος καὶ ὁ Χ. Κλονάρης. Ἡ Γερουσία μετὰ δυσκολίας, σχεδὸν διὰ τῆς βίας, ἠναγκάσθη νὰ ἀναγνώρισῃ τὴν νέαν Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν², ἥ δὲ Ἐφημερίς «Ἀθηνᾶ» κατέκρινε τὸ πλῆθος τῶν Γραμματέων (17 Ἀπριλίου 1832).

Ἀλλὰ παρὰ τὴν συνεργασίαν τῶν περισσοτέρων πολιτικῶν παραγόντων δὲν ἔμειλλε οὐδὲ μὲ τὴν νέαν σύνθεσιν τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν Γραμματέων νὰ λείψῃ ἡ

¹ Περὶ τῶν συμβάντων ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τῆς δολοφονίας τοῦ Καποδίστρια καὶ ἐξῆς βλ. πρὸ πάντων, Geschichte der griechischen Revolution nach dem Englischen des Thomas Gordon bearbeitet und von der Ankunft des Präsidenten J. Kapodistrias bis zur Thronbesteigung des Königs Otto im Jahre 1835 fortgesetzt von Johann Wilhelm ZINKEISEN. 2, Leipzig, 1840, σ. 723 κέξ. Πβλ. καὶ A. von PROKESCH-OSTEN, Geschichte des Abfalls der Griechen vom türkischen Reiche im Jahre 1821 und der Gründung des Hellenischen Königreiches aus diplomatischem Standpunkte, 2, 1867, σ. 473 κέξ.

² Πβ. GORDON - ZINKEISEN, ἐνθ. ἀνωτ. σ. 761. Π. ΚΑΡΟΛΙΑΟΥ, Σύγχρονος ἱστορία τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν λοιπῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς ἀπὸ 1821 μέχρι 1921, 1, 1922, σ. 304.

ἀναρχία εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τὴν διεύθυνσιν τῶν ἀνταρσιῶν ἀναλαμβάνει τώρα ἀντὶ τῶν Ρουμελιωτῶν ὁ δυσηρεστημένος Καποδιστριακὸς Θ. Κολοκοτρώνης, τὸν ὅποιον ἀκολουθοῦν πολλοὶ στρατηγοί, ὅπως π.χ. ὁ Κίττος Τζαβέλλας καὶ νεώτεροι, ὅπως ὁ Καλλέργης. Ὁ τελευταῖος συνεκρούσθη παρὰ τοὺς Μύλους πρὸς τὰ κυβερνητικὰ στρατεύματα καὶ ἀπεκρούσθη, ὁ δὲ Κολοκοτρώνης ἐξέδωκε ἀντικυβερνητικὰς προκηρύξεις πρὸς τὸν ἐλληνικὸν λαόν¹. Καὶ αὐτὸς ὁ πειθαρχικώτερος Κ. Κανάρης, ὡς Καποδιστριακός, προέβη εἰς ἀντικυβερνητικὰς πράξεις².

Οὐδὲ ἡ ὑπογραφή τῆς συμφωνίας περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ὁθωνος ὡς βασιλέως, τὸν ὅποιον ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἐπόθουν μὴδὲ τῶν Καποδιστριακῶν σχεδὸν ἐξαιρουμένων, οὐδὲ ἡ προσέγγισις τῆς καθόδου του εἰς τὴν Ἑλλάδα ἴσχυσε νὰ καταστείλῃ τὴν λυμαινομένην τὴν Πελοπόννησον φοβερὰν ἀναρχίαν. Εἰς τὴν ἀντίδρασιν τῶν ἀντικυβερνητικῶν προστετέθη τώρα καὶ ἡ χαλάρωσις ἡ ἐσωτερικὴ τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς. Τὴν 6 Αὐγούστου 1832 ἀπέθανεν ὁ Δ. Ὑψηλάντης, δύο δὲ ἄλλα μέλη, ὁ Κ. Βότζαρης καὶ ὁ Δ. Πλαπούτας μετὰ τοῦ Ἄνδρ. Μιαούλη ἀπῆλθον εἰς Μόναχον πρὸς χαιρετισμὸν τοῦ βασιλέως Ὁθωνος. Τὰ ὑπολειφθέντα τέσσαρα μέλη δὲν συνεφώνουν περὶ τῆς διοικήσεως καὶ δι' αὐτὸ ὁ πρόεδρος Γ. Κουντουριώτης ἀπεφάσισε νὰ φύγῃ εἰς Ὑδραν· ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ὑπολειφθεῖσαν Τριανδρίαν δὲν ἐπεκράτει ἀρμονία, διότι ὁ ἐνεργητικώτατος Κωλέττης δὲν ἤτο δυνατόν νὰ ἀκολουθῆται ἀπὸ τὸν Α. Ζαήμην καὶ Α. Μεταξᾶν.

Ἡ ἐσωτερικὴ διάσπασις ἡ χαλάρωσις ἔδωκε νέαν δύναμιν εἰς τοὺς Γραμματεῖς, οἱ ὅποιοι κατ' οὐσίαν κινοῦν τώρα τὴν διοικητικὴν μηχανὴν τοῦ νέου Κράτους. Δι' αὐτὸ ὀρθῶς ἀναφέρει ὁ Ν. Δραγοῦμης «Κυβέρνησιν γραμματέων»³ καὶ δι' αὐτὸ εἰς ἐπιστολὴν των πρὸς τὴν Διοικ. Ἐπιτροπὴν ὀνομάζουον ἑαυτοὺς «Ministres responsables» οἱ Γραμματεῖς Α. Μαυροκορδάτος, Σ. Τρικούπης, Κ. Ζωγράφος καὶ Χ. Κλονάρης⁴. Εἰς ἀπόδειξιν τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ κυβερνητικὴ ἐξουσία συνεκεντροῦτο βαθμῆδὸν περισσώτερον εἰς τὰς χεῖρας τῶν Γραμματέων δημοσιεύονται καὶ τὰ κατωτέρω πρῶτα πρακτικὰ αὐτῶν⁵, ὅταν ἀπεφάσισαν νὰ συσκέπτονται ἰδιαιτέρως καὶ ἀσχέτως πρὸς τὴν Δ. Ἐπιτροπὴν.

¹ FR. THIERSCH, De l'état actuel de la Grèce et des moyens d'arriver à sa restauration, 1, 1833, σ. 395 κέξ.

² GORDON - ZINKEISEN, σ. 775.

³ Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ, Ἱστορικὰ ἀπομνημονεύματα, ἐκδ. 1925, 1, σ. 193.

⁴ FR. THIERSCH, De l'état actuel de la Grèce et des moyens d'arriver à sa restauration, 1, 1833, σ. 412.

⁵ Ὁ σεβαστὸς καθηγητὴς κ. Γ. Χατζιδάκις εὗρὼν εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Α. Μάμουκα τὰ πρακτικὰ ταῦτα καὶ κώδικα σχετικὸν μὲ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Φαβιέρου εἰς Χίον παρέδωκεν εἰς ἐμὲ πρὸς ἐξέτασιν πρὸ δύο περίπου ἐτῶν. Τὰ ἐγγραφα ἀντέγραψα καὶ παρέβαλα τῇ συνεργασίᾳ πολλῶν φοιτητῶν καὶ φοιτητριῶν τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς πέρυσι τὸν χειμῶνα, ἐκδίδω δ' ἐνταῦθα τὰ πρακτικὰ, καὶ ἐπιφυλάσ-

Ἡ ἀπόφασις περὶ ἰδιαιτέρας συσκέψεως καὶ τηρήσεως ἰδιαιτέρων πρακτικῶν προήλθεν ἀπὸ τὸν Γραμματέα τῶν Οἰκονομικῶν Μαυροκορδαῦτον, διότι «τὰ μένοντα τέσσαρα μέλη (τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς, πρὸ τῆς ὀριστικῆς ἀποχωρήσεως τοῦ Γ. Κουντουριώτου) δὲν ἠδυνήθησαν νὰ συμβιβάσωσι τὰς ἀρχάς των καὶ νὰ ἐξακολουθήσωσι δίδοντα τὴν κίνησιν εἰς τὴν διοικητικὴν μηχανήν». Τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο, τὸ ὁποῖον περιέχεται εἰς τὸ πρακτικὸν τῆς πρώτης συνεδρίας τῶν Γραμματέων κατὰ τὴν 2 Σεπτεμβρίου 1832, χαρακτηρίζει δεόντως τὴν κατάστασιν. Δυστυχῶς ὁ ὠρισμένος χῶρος δι' ἐκάστην μελέτην εἰς τὰ Πρακτικὰ τῆς Ἀκαδημίας δὲν ἐπιτρέπει νὰ καταχωρίσω καὶ ὅλον τὸ πρακτικὸν τῆς πρώτης συνεδρίας τῶν Γραμματέων, τὸ ὁποῖον εἶναι χαρακτηριστικὸν διὰ τὴν μεταβίβασιν τῆς κυβερνητικῆς ἐξουσίας εἰς τοὺς Γραμματεῖς. Ἐνταῦθα δημοσιεύω μόνον πέντε πρακτικὰ ἐκ τῶν εὐρεθέντων ἑννέα· λείπουν τὰ πρακτικὰ τῆς 3 καὶ 4 συνεδρίας, εὐρέθησαν δὲ τὰ τῶν 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 συνεδριῶν. Θεωρῶν τὴν δημοσίευσιν προσωρινὴν ἐπιφυλάσσομαι νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν ἱστορίαν ὅλης αὐτῆς τῆς ἐνδιαφερούσης ἐποχῆς¹.

Οἱ Γραμματεῖς συνέταξαν καὶ κανονισμὸν τῶν συνεδριῶν των, ὅστις ἐδημοσιεύθη καὶ εἰς τὰς ἐφημερίδας τῆς ἐποχῆς². Ἐν ᾧ δὲ μέχρι τότε αἱ κυβερνητικαὶ πράξεις ὑπεγράφοντο ὑπὸ τῆς Δ. Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ σχετικοῦ Γραμματέως, ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1832 οἱ Γραμματεῖς καὶ μόνον των ὑπὸ τύπον προσωρινότητος δημοσιεύουν διορισμούς, ὅπως π. χ. τοῦ Θ. Φαρμακίδου, ὡς «ἐφόρου τῶν δημοσίων καταστημάτων»³. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ συγκέντρωσις μεζζονος δυνάμεως εἰς τὰς χεῖρας τῶν Γραμματέων ἐπροκάλεσε καὶ δυσπιστίαν μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῆς Διοικ. Ἐπιτροπῆς, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τοῦ κατωτέρω ὑπ' ἀριθ. 5, Η' δημοσιευομένου πρακτικοῦ. Μόνον ἡ ἀναμενομένη ταχυτέρα ἄφιξις τῆς ἀντιβασιλείας καὶ τοῦ βασιλέως Ὁθωνος ἠμπόδισε τὴν σύγκρουσιν Γραμματέων καὶ Δ. Ἐπιτροπῆς.

Τὰ εὐρεθέντα πολύτιμα πρακτικὰ δὲν εἶναι χαρακτηριστικὰ μόνον διὰ τὸν τότε τρόπον τῆς κυβερνήσεως τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ μᾶς δίδουν καὶ πλῆθος λεπτομερειῶν διὰ τὴν ἀναρχίαν καὶ τὴν οἰκονομικὴν στενοχωρίαν. Δυστυχῶς ὁ ὠρισμένος εἰς τὸ περιοδικὸν τῆς Ἀκαδημίας χῶρος διὰ τὴν δημοσίευσιν ταύτην δὲν ἐπιτρέπει ἀνάλυσιν ἢ ὑπομνηματισμὸν, ὅστις κατ' ἀνάγκην θὰ γίνῃ ἄλλοτε. Τώρα δημοσιεύω μόνον τὰ κατωτέρω πρακτικὰ.

σομαι μὲ πρώτην εὐκαιρίαν νὰ ἐκδώσω καὶ τὰ σχετικὰ πρὸς τὸν Φαβιέρον. Τὰς θερμὰς εὐχαριστίας μου ἐκφράζω καὶ ἐντεῦθεν πρὸς τὸν κ. Γ. Κατζίδακιν.

¹ Τὰ πρακτικὰ εἶναι γραμμένα ἕκαστον ἐπὶ μικρᾷ δεσμίδος φύλλου χάρτου παραλλάσσοντος μεγέθους (ἀπὸ 0,29-0,32 × 0,22-0,23) ὑπὸ διαφόρων γραμματέων μὴ μνημονευομένων.

² Εἰς τὴν Ἑθνικὴν Ἐφημερίδα τῆς 24 Σεπτεμ. 1832 (ἀρ. 44). Ἀθηνᾶ, 29 Σεπτεμ. 1832, ἀρ. 56.

³ Ἑθνικὴ Ἐφημερίς, 28 Σεπτεμβρίου 1832 (ἀριθ. 45).

1

Ἐν τῇ σημερινῇ *δευτέρᾳ συνεδριάσει* τῶν Γραμματέων τῆς Κυβερνήσεως παρόντων τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν, τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης, τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν, τοῦ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας, τοῦ ἐπὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς Θρησκείας, τοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν, καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν :

Α'ον: Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικά τῆς πρώτης συνεδριάσεως τῶν Γραμματέων καὶ ἐγκριθέντα ὑπεγράφησαν.

Βον: Ἀνεγνώσθησαν συγχρόνως καὶ ὑπεγράφησαν τὰ τοῦ κανονισμοῦ τῶν συνεδριάσεων τῶν Γραμματέων καὶ ὁ προσδιορισμὸς τῶν ἀντικειμένων, εἰς τὰ ὅποια κυρίως θέλουν περιστρέφονται αἱ σκέψεις καὶ ἐργασίαι των.

Γον: Ἐπροβλήθη παρὰ τοῦ Γραμματέως τῆς Ἐπικρατείας νὰ κοινοποιῶνται εἰς τὰ ὑπάρχοντα τέσσαρα μέλη τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς τὰ πρακτικά τῶν συνεδριάσεων τῶν Γραμματέων καὶ ἡ πρότασις των ἔγινε δεκτή.

Δον: Ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Γραμματεὺς ἐπροσχάλεσε τὴν προσοχὴν τῶν συναδελφῶν του εἰς τὸν μέγαν ἀριθμὸν τῶν καθ' ἑκάστην ἀνανεουμένων καὶ ἐπαυξανομένων αὐθαιρέτων καὶ σχεδὸν ληστροικῶν πράξεων, μὲ τὰς ὁποίας ἀπὸ τινος ἤδη καιροῦ τὰ διάφορα στρατιωτικὰ σώματα καὶ ἀποσπάσματα, κινούμενα μὲ τὴν συγκατάθεσιν τῶν ἀρχηγῶν των, ἢ καὶ αὐτοκίνητα, ἄνευ οὐδεμιᾶς διαταγῆς τῆς Κυβερνήσεως, ἢ καὶ ἀπ' εὐθείας ἐναντίον εἰς αὐτάς, ἐξακολουθοῦν ὑπὸ διαφόροις προσχήμασι καὶ προφάσεσι νὰ διαρπάζωσι καὶ ἀργυρολογῶσι διὰ τῆς βίας, εἰς τὴν χρῆσιν τῆς ὁποίας συμπεριλαμβάνουν ἀδιακρίτως πολίτας, κοινότητας καὶ δημοσίους εἰσπράκτορας. Παρατήρησεν ὅτι ἐν γένει οἱ στρατιωτικοὶ ὅποιασδήποτε πολιτικῆς δοξασίας καὶ ἂν ὦσι, ἐπίσης σχεδόν, ἐκτὸς πολλὰ ὀλίγων ἐξαιρέσεων, τρέχουν ἀυστόλως τὸ στάδιον αὐτὸ τῆς βίας καὶ διαρπαγῆς μὲ μεγάλην τῶν πολιτῶν καὶ τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου ζημίαν, καὶ μετέρχονται κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς μέσα καὶ ἔργα, τὰ ὅποια ποσὼς δὲν συμβιβάζονται μὲ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ἐθνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τὴν πρὸς αὐτὴν ἐκ μέρους τοῦ *στρατικοῦ* χρεωστούμενην ὑποταγὴν: Ὅτι εἰς τοιαύτην περίστασιν, ἂν καὶ δὲν ἔχη ἡ ἐνεστῶσα Κυβέρνησις τὴν πεποίθησιν, ὅτι οἱ στρατιωτικοὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἤδη ἔφθασαν κατάστασιν θέλουν σεβασθῇ τὰς διαταγὰς τῆς, καὶ δυνάμει αὐτῶν ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὰς κατοπραξίας καὶ καταχρήσεις: ἂν καὶ δὲν ἔχη ἄλλην ὀπλισμένην δύναμιν διὰ νὰ τὴν μεταχειρισθῇ πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν δικαίων καὶ συμφερόντων τῶν πολιτῶν καὶ τοῦ ταμείου, ἤθελεν ὁμως εἶσθαι ἔλλειψις ἐπιζήμιος καὶ ἀξιοκατάκριτος, ἐὰν ἐφύλαττεν ὥς πρὸς ταῦτα σιωπὴν. Μολονότι δὲ ἡ Γραμματεία τῶν Στρατιωτικῶν ἔχουσα ὑπ' ὄψιν διαφόρους ἀναφορὰς ἐξιστορούσας τὰς παρὰ τῶν στρατιωτικῶν γενομένας καταχρήσεις καὶ ἀρπαγὰς, ἐξέδωκεν ἤδη κατ' αὐτάς εἰς τινὰς τῶν ὀπλαρχηγῶν τὰς ἀναλόγους διαταγὰς, θεωρεῖ μολαυτὰ ὥς ἀναγκαῖον νὰ γενικευθῇ τὸ μέτρον, καὶ κατὰ συνέπειαν τῶν προεκτεθέντων εἶναι γνώμης νὰ ἐκδοθῇ καὶ δημοσιευθῇ διὰ τοῦ τύπου μία ἐγκύκλιος ὑπογεγραμμένη παρὰ τοῦ Γραμματέως τῶν Στρατιωτικῶν μὲ πνεῦμα καὶ ὕφος, ὅποια ἀπαιτοῦνται διὰ νὰ προσκληθῶσιν οἱ στρατιωτικοὶ εἰς τὴν εὐταξίαν καὶ νὰ παύσωσι τὰς βίας καὶ καταχρήσεις, νὰ διαβεβαιωθῶσι δὲ συγχρόνως ὅτι ἂν παρ' ἐλπίδα παρακούοντες ἐξακολουθήσωσιν αὐτάς, δι' ὅσα καὶ κακὰ καὶ ζημίας ἤθελε φέρει ἡ διαγωγή των αὕτη, θέλουν ἐννοεῖσθαι προσωπικῶς ὑπεύθυνοι, ἢ δὲ ἐνεστῶσα Κυβέρνησις φυλάττουσα τὰς

ἀπαιτουμένας σημειώσεις θέλει βάλει τὴν βασιλικὴν ἀρχὴν εἰς στάσιν νὰ τοὺς ὑποχρεώσῃ εἰς τὸ νὰ δώσουν μίαν ἡμέραν λόγον καὶ ἀποδώσουν τὸ δίκαιον.

Ὁ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Γραμματεὺς εἰς τὰ ὡς ἀνωτέρω ἐκτεθέντα παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ἐπρόσθεσεν ὅτι εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα πρό τιнос ἤδη καιροῦ οἱ ἐκεῖσε ἀρχηγοὶ τῶν διαφόρων σωμάτων ἐπροχώρησαν εἰς τὸ στάδιον τῶν ἀτοπημάτων εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ συστήσουν καὶ ἐπιτροπὴν, ἣτις ἐξειδιάσθη τὴν δύναμιν νὰ συνάξῃ τὰ ἐθνικὰ δικαιώματα, ν' ἀποβάλλῃ τοὺς ὑπαλλήλους τῆς Οἰκονομίας, νὰ ἐπιβάλλῃ νέους φόρους κλπ. καὶ τὸ χειρότερον ὁ ἔκτακτος τῆς Ἀνατ. Ἑλλάδος Διοικητῆς ἐφάνη ἀναγνωρίζων τὴν τοιαύτην ἐπιτροπὴν καὶ εὐκολύνων διὰ τῆς συμπράξεώς του τὰς ἐπιχειρήσεις τῆς. Τὸ παράδειγμα τοῦτο δὲν ἐβράδυνε νὰ λάβῃ καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον μιμητάς· τοιοῦτῳ τρόπῳ κατὰ τὴν Κορινθίαν τὰ ἐκεῖσε διατρίβοντα στρατιωτικὰ σώματα διὰ νεοσυσταθείσης παρ' αὐτῶν ἐπιτροπῆς συνάξουν ὡς 7 διστήλα εἰς τὴν χιλιάδα τῆς σταφίδος καὶ ἄλλους ἐθνικοὺς τοῦ τελωνείου καὶ λοιπῶν πόρους, ἀποβάλλοντες τοὺς ὑπαλλήλους τῆς Οἰκονομίας. Ἄλλ' εἰς μὲν τὴν Κορινθίαν ὁ Διοικητῆς δὲν παρεδέχθη ποσῶς τὰ τοιαῦτα μέτρα τῶν στρατιωτικῶν, οὔτε ἐπροσέκλεσε τοὺς ὑπαλλήλους τῆς Οἰκονομίας ν' ἀναγνωρίσουν τὴν στρατιωτικὴν ἐπιτροπὴν καὶ τὰς πράξεις των, ἐνῷ τὴν ἐναντίαν ὁδὸν ἐβάδισεν ὡς πρὸς τοῦτο ὁ Διοικητῆς τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος. Ἐχομεν τέλος κατὰ τὰς τελευταίας ἂν καὶ μὴ ἐπισήμους πληροφορίας, καὶ ἄλλην κατὰ τὴν Ἀργολίδα νεοσυστηθεῖσαν παρὰ τῶν στρατιωτικῶν ἐπιτροπὴν, ἣ ὁποία ἐτοιμάζεται νὰ ἔμβῃ εἰς ἐργασίας ὡς πρὸς τὴν σύναξιν τῶν μενόντων ἀσυνάκτων ἐθνικῶν πόρων, τροφῶν καὶ ἄλλων τοιούτων. Ὁ Γραμματεὺς τῆς Οἰκονομίας, ὁ τῆς Ἐπικρατείας, καὶ ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν συμφώνως παρετήρησαν ὅτι τοιούτων ἐπιτροπῶν συστάσεις εἶναι παρὰ τὸν νόμον καὶ ἄτοποι οὕτω γενόμεναι, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν τὰς ἀνεγνώρισε, καὶ ὅτι εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἐγκύκλιον τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Γραμματέως τὸ κεφάλαιον τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ἀποσιωπηθῇ.

Οἱ συνάδελφοί των εὐρέθησαν καθ' ὅλα τ' ἀνωτέρω σύμφωνοι. Ὅθεν ἐνεκρίθη νὰ ἐκδοθῇ ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐγκύκλιος, τὸ σχέδιον τῆς ὁποίας ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Γραμματεὺς ὑπεσχέθη νὰ καθυποβάλλῃ εἰς τὴν κρίσιν τῶν συναδελφῶν του εἰς τὴν ἀκόλουθον συνεδρίασιν.

Εὖν· Ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Γραμματεὺς ἐξέθεσεν, ὅτι κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοὺς ὁποίους εὐρέθη ὑστάτως εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ κάμῃ περὶ τοῦ ὀλικοῦ ποσοῦ τῆς κατὰ ξηρὰν στρατιωτικῆς δυνάμεως, φαίνεται αὕτη ἀναβαίνουσα εἰς τὸν ἐκπληκτικὸν ἀριθμὸν τριάκοντα χιλιάδων καὶ τόσον· εἶναι ἀληθές ὅτι τὸ ποσὸν τοῦτο δὲν ἡμπορεῖ νὰ μὴ θεωρηθῇ ὡς ὑποθετικὸν καὶ διὰ τὸν τρόπον καθ' ὃν ἔγιναν αἱ καταμετρήσεις, αἱ ὁποῖαι ἐπαρουσίασαν χωρικοὺς καὶ ἐργάτας ὡς στρατιώτας καὶ διότι ἀκόμη δὲν εἶναι γνωστὰ πολλῶν σωμάτων κατὰ τὴν στερεὰν καταμετρήσεις, καὶ τέλος διότι εἰς τὸ ῥηθὲν ὀλικὸν ποσὸν ἐμπεριέχονται ὑποθετικῶς καὶ ὅσοι ἔμελλαν κατὰ τὰς ἐκδοθείσας περὶ τὰ μέσα Ἰουλίου διαταγὰς νὰ ἐμβῶσιν εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς Πελοποννήσου εἰς κίνησιν, καὶ μολαταῦτα ἢ ποσῶς ἢ κατὰ μικρότατον μέρος ἐστρατολογήθησαν. Μολοντοῦτο δὲν εἶναι ὀλιγώτερον ἀληθές, ὅτι ὅσον καὶ ἂν θελήσωμεν νὰ θεωρήσωμεν ὡς ὑποθετικὸν τὸ ῥηθὲν ποσὸν τῶν κατὰ ξηρὰν δυνάμεων, ἢ κατὰ πολλοὺς λόγους καὶ τρόπους ἐξ αὐτοῦ προερχομένη ζημία εἰς τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν καὶ εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ κράτους δὲν παύει νὰ εἶναι πραγματική. Εἶναι ἀρκετὰ γνωστὸν πῶς στρατιῶται, οἱ ὁποῖοι ἄλλοῦ δὲν ὑπῆρξαν οὐτ' ἐφάνησαν, εἰμὴ μέσα εἰς τὰς διαταγὰς τὰς περὶ στρατολογίας καὶ ἐκστρατείας ἐπέφεραν ἐπανειλημμένας ἀπαιτήσεις καὶ πληρωμὰς μισθῶν διπλᾶς καὶ ἀπὸ τὸ ταμεῖον καὶ ἀπὸ τοὺς χωρικοὺς, χωρὶς νὰ λογαριάσωμεν ἐνταῦθα τὰς λόγῳ τροφοδοσίας γενομένας πολυ-

ειδείς άρπαγὰς καὶ καταχρήσεις. Μία δυστυχὴς ἀνάγκη, γέννημα τῶν ἀνταρτικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τῶν ἐμφυλίων συγκρούσεων, ἀνανεωθεῖσα πλέον παρὰ μίαν φορὰν κατὰ τοὺς παρελθόντας μῆνας ὑπηγόρευσε τὸ μέτρον κινήματων καὶ διαταγῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἐκτέλεσις ὅσον καὶ ἂν ὑπῆρξεν εἴτε ἀτελής εἴτε βραδεῖα δὲν ἔλειψε νὰ φέρῃ ὑποθετικὴν μεγάλην ἐπαύξησιν εἰς τὴν ὀλικὴν δύναμιν τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ, καὶ μεγαλυτέραν πραγματικὴν ζημίαν εἰς τοὺς πολίτας καὶ τὸ ταμεῖον. Τὸ μέτρον τοῦτο δὲν ἔφερε κἂν ἓν ἀποτέλεσμα ὥς πρὸς τὸν σκοπὸν δι' ὃν ἄλλοτε ἐλήφθη κατὰ συνέπειαν πραγματικῆς μόνον ἀνάγκης, ἢ καὶ ἐπισημῶν διαταγῶν. Πρὸ πολλῶν ἡδὴ ἡμερῶν ἡλλαξεν οὐσιωδῶς καὶ ἡ οὐσία καὶ ἡ μορφή τῶν ἐσωτερικῶν πραγμάτων τῆς Ἑλλάδος. Δὲν ἤμποροῦν πλέον νὰ ὑπάρχουν αἱ αἰτίαι, δι' ἃς ἄλλοτε ἐγίναν κινήματα ἢ ἐξεδόθησαν διαταγαὶ περὶ στρατολογικῶν καὶ ἐκστρατειῶν, καὶ ἀκόμη ὀλιγώτερον ὑπάρχει ὁ σκοπὸς πρὸς ὃν ταῦτα ἀπετείνοντο. Ὅθεν ἤθελεν εἰσθαι ἐναντίον εἰς τὴν ὀρθὴν πολιτικὴν καὶ εἰς τὴν φρόνιμον οἰκονομίαν τοῦ κράτους, ἂν ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις δὲν ἔσπευδεν ἐπισήμως νὰ διακηρύξῃ τὴν κατὰπανσιν πραγμάτων καὶ μέτρων, τῶν ὁποίων ἡ ὑπαρξὶς κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος ὑπῆρξε καὶ εἶναι ὑποθετικὴ, ἢ ὠφέλεια οὐδεμία, ἢ δὲ ζημία ἀπεδείχθη καὶ θέλει εἰσθαι μεγάλη καὶ πραγματικὴ. Κατὰ συνέπειαν τῶν προεκτεθέντων ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Γραμματεὺς εἶναι γνώμης νὰ ἐκδοθῇ παρ' αὐτοῦ προκήρυξις¹, δι' ἧς ν' ἀπολύονται τὰ ἐπαρχιακὰ στρατεύματα, τῶν ὁποίων τὴν πραγματικὴν ἢ ὑποθετικὴν ὑπαρξιν ἐπέφεραν ἢ ἐδικαιολόγησαν τὰ παρελθόντα περιστατικά καὶ αἱ προεκδοθεῖσαι διαταγαί.

Οἱ ἐπίλοιποι Γραμματεῖς τῆς Κυβερνήσεως ἐνέκριναν τοὺς λόγους καὶ τὴν πρότασιν τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν περὶ τῆς ἀνωτέρω διακηρύξεως, ἔμεινε δὲ νὰ καθυποβληθῇ εἰς τὴν κρίσιν τῶν κατὰ τὴν ἀκόλουθον συνεδρίασιν τὸ σχέδιον αὐτῆς, καὶ ἐπομένως νὰ δημοσιευθῇ διὰ τοῦ τύπου.

ΣΤον: Ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Γραμματεὺς ἐπροσχάλεσε τὴν προσοχὴν τῶν συναδελφῶν του εἰς τὴν σημερινὴν δεινὴν καὶ ἀθλίαν κατάστασιν τοῦ ἐντὸς τοῦ Ναυπλίου σωζομένου τακτικοῦ. Πρὸ πολλῶν μηνῶν διεκόπη ἡ τακτικὴ του μισθοδοσία¹ μικρά, μικρότατα ὑπῆρξαν ἀναλόγως ὥς πρὸς τὴν μεγάλην του ἔνδειαν καὶ γυννότητα τὰ χρηματικά μέσα ὅσα ἡ ἐνεστῶσα Κυβέρνησις μὲ δεινὰς προσπαθείας ἠμπόρεσε ἐκ διαλειμμάτων νὰ τῷ χορηγήσῃ² ἔδειξαν ναί! παραδειγματικὴν καρτερίαν καὶ ὑπομονὴν ἐν μέσῳ τῶν στέρησεων καὶ τῆς παντελοῦς ἐλλείψεως τῶν ἀναγκαίων καὶ οἱ στρατιῶται καὶ οἱ ἀξιωματικοί³ ἀλλ' ἔχει καὶ ἡ ὑπομονὴ τὰ ὅριά της, μάλιστα ὅταν καταντήσῃ, ὥς τῶντι κατήντησε, νὰ δυσοικονομητῇ ὥς καὶ αὐτὸ τὸ ψωμί τοῦ στρατιώτου, ὁ ὁποῖος χωρὶς νὰ λαμβάνῃ τὸν ὀλίγον του μισθόν, βλέπει τὸν χειμῶνα ἐπερχόμενον καὶ τὸν προσμένει χωρὶς νὰ ἔχῃ καπὸτα, παπούτζια καὶ βρακιά. Εἰς τοιαύτην κατάστασιν ἀναμιφβόλως δὲν ἠμπορεῖ νὰ μείνῃ περαιτέρω τὸ τακτικόν, χωρὶς νὰ πάθῃ ἐν τῶν δύο δυστυχημάτων, ἢ νὰ σκορπίσῃ καὶ διαλυθῇ ἢ νὰ δοθῇ ἐντὸς τῆς πόλεως εἰς καταχρήσεις καὶ ἀρπαγὰς. Ἀμφότερα εἶναι ὀλέθρια καὶ ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ καταβάλλῃ κάθε προσπάθειαν διὰ νὰ τα προλάβῃ.

¹ Ἡ ἐγκύκλιος τοῦ Κ. Ζωγράφου ἐδημοσιεύθη εἰς τὰς ἐφημερίδας τῆς ἐποχῆς. Ἀπὸ τὴν ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς Ρουμελιώτας ἀρχηγούς (Ἀθηνᾶ ἀριθ. 53 τῆς 18 Σεπτεμβρίου 1832) ἀποσπῶ τὰ ἐξῆς δείγματος χάριν: «Μανθάνει ἡ Κυβέρνησις ὅτι κινεῖσθε μετὰ τῶν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν σας στρατιωτῶν διὰ νὰ εἰσβάλετε εἰς τὴν Πελοπόννησον. Εἰ οὕτως ἔχει, εἰς ποίαν διαταγὴν κύριοι ἐπιστηριχθέντες ἐπεχειρήσθητε νὰ κάμετε αὐτὸ σας τὸ κίνημα; πρὸς τίνα σκοπὸν; »

Ἐλήφθη ἤδη φροντὶς διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς προμηθείας τοῦ ψωμοῦ εἰς τὸ *τακτικόν* δι' ἓνα μῆνα. Καὶ οἱ πολῖται ὑπεσχέθησαν νὰ τὸ χορηγήσωσιν εἰς χρήματα ἢ σῖτον, ἀφοῦ συνυπακούσθησαν μετὰ τοῦ Γραμματέως τῆς Οἰκονομίας ὡς πρὸς τὴν ἐξασφάλισιν τῶν παρ' αὐτῶν δοθησομένων χρημάτων. Ἐμείνουν ἡ ὑπόθεσις τοῦ μισθοῦ ἐζήτησε τὸ *τακτικόν* νὰ τῷ δοθῇ εἰς λογαριασμὸν αὐτοῦ τὸ ἐρεῖτιον τοῦ στρατῶνος. Ἡ ζήτησίς του ἐξετελέσθη, ἀλλ' ἡ ἐλπίς του ἐματαιώθη· οὔτε δι' ἀγορᾶς, οὔτε δι' ὑποθήκης εὐρέθη ὅστις νὰ δώσῃ ἐπὶ τοῦ πωλητηρίου τοῦ στρατῶνος τὴν παραμικρὰν ποσότητα εἰς τὸ *τακτικόν*· πάσῃον τοῦτο δεινὰ, ἐζήτησεν ἀκολούθως νὰ τῷ παραχωρηθῶσι τὰ ἐκ τοῦ ἐνταῦθα δασμοτελωνείου συναζόμενα χρήματα· ἀλλὰ καὶ ὁ πόρος οὗτος εἶναι πολλὸν δυσανάλογος ὡς πρὸς τὰς χρεῖας του καὶ περὶ πλέον ἀβέβαιος. Εἰς τοιαύτην στάσιν πραγμάτων, καθ' ἣν παρουσιάζεται πανταχόθεν ἀμηχανία ὡς πρὸς τοὺς πόρους, καθ' ἣν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν σωμάτων ἐβεβαίωσαν τὸν διευθυντὴν, οὗτος δὲ καὶ προφορικῶς καὶ ἐγγράφως ἐβεβαίωσε τὸν Γραμματέα τῶν Στρατιωτικῶν ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ διατηρηθῇ περαιτέρω τὸ *τακτικόν* καὶ νὰ ἐμποδισθῇ ἀπὸ τοῦ νὰ ἐξοκείλῃ εἰς δεινὰ ἀτοπήματα ὡς πρὸς τὴν ἀσφάλειαν τῆς πόλεως, ἐὰν ὅσον τάχιστα δὲν εὐρεθῇ ὁ τρόπος νὰ τῷ χορηγηθῇ ἡ ποσότης 40 χιλ. φοινίκων, ἐξαρκούσα δι' ἓν μηνιαῖον καὶ προμηθεύουσα ἡσυχίαν ἄχρι τῆς ἀφίξεως τῆς Ἀντιβασιλείας, ὁ Γραμματεὺς τῶν Στρατιωτικῶν εἶναι γνώμης νὰ ἐνεργηθῇ ὅσον τάχιον ἐν *βίαιον* δάνειον ἐπιβαλλόμενον εἰς μέρος τῶν πολιτῶν, τοὺς εὐκαταστατωτέρους, ἱκανὸν νὰ συμπληρώσῃ ὡς ἔγγιστα τὴν ρηθεῖσαν ποσότητα, καὶ δίδει τὴν γνώμην ταύτην, ἃν καὶ δὲν θεωρῇ ὡς ὁ διευθυντὴς τοῦ *τακτικοῦ*, ὅστις συσταίνει πολὺ τὸ προκείμενον μέτρον, τὴν ἐκτέλεσίν του εὐκόλον καὶ τὸ ἀποτελέσματά του βέβαιον. Σημειωτέον ὅτι διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος δανείου θέλει ζητηθῇ προηγουμένως ἡ ἔγκρισις τῆς Κυβερνήσεως· καθ' ἣν δὲ περίστασιν δὲν ἠθέλε δοθῇ, οἱ Γραμματεῖς θέλουν σκεφθῇ εἰς ἀκόλουθον συνεδρίασιν περὶ τοῦ πρακτέου.

Ὁ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Γραμματεὺς ἀνέφερεν ὅτι καὶ ἄλλοτε καὶ τὰς παρελθούσας δύο ἡμέρας ἔκαμεν ἰδιαιτέρον καὶ σπουδαῖον ἀντικείμενον τῶν σκέψεών του τὴν θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν τοῦ *τακτικοῦ*· συνολογῆσας ὅσα ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ἐξέθεσε περὶ τῆς σημερινῆς ἀθλίας τοῦ *τακτικοῦ* καταστάσεως, ἐπρόσθεσεν ὅτι τῷ ἐξητήθη παρὰ τοῦ διευθυντοῦ ἡ βοήθεια τῶν χρημάτων τῶν προερχομένων ἐκ τῶν ἐπιτοπίων πόρων. Ἀλλ' ἀφοῦ ἔλαβε τὰς περὶ αὐτῶν ἀναγκαίας πληροφορίας ἐγνώρισεν ὅτι ἐξ αὐτῶν μόλις 600 ἢ 700 φοινίκες κατὰ μῆνα ἠθέλουν περισσεύει, ὡς ἔχουσι σήμερον τὰ ἐντὸς τῆς πόλεως διὰ τὸ *τακτικόν* ποσότης πᾶντῃ ἀσήμαντος. Ὁ Γραμματεὺς τῆς Οἰκονομίας ἐφρόντισεν ἀκολούθως νὰ καταστρώσῃ κατάλογον τῶν χρεωστούντων ἀπὸ ἐκποιήσεως διὰ πιστώσεως ἢ ἀπὸ πολυτελεῖς ἐνοικιάσεις, συμπεραίνει ὅτι 8000 ὡς ἔγγιστα φοινίκας θέλει δώσει αὐτὸς ὁ κατάλογος· ὅστις εἶναι γνώμης νὰ δοθῇ εἰς τὸν Διοικητὴν διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὴν σύναξιν τῶν χρεωστούμενων μετερχόμενος καὶ τὴν στρατ. βίαν χρεῖας καλούσης διὰ τῆς συνδρομῆς τοῦ διευθυντοῦ. Φρονεῖ δὲ δυσκολώτατον τὸ νὰ κατορθωθῇ *βίαιον* δάνειον 40 χιλ. φοινίκων ὡς ἐπροβλήθη ἀπὸ τὸν Γραμματέα τῶν Στρατιωτικῶν καὶ διὰ τοῦτο εἶναι γνώμης τοῦ *βιαίου* αὐτοῦ δανείου τὸ ποσὸν νὰ μὴν ἀναβῇ ἐπέκεινα τῶν 12 χιλ. φοινίκων, οἱ ὅποιοι ὁμοῦ μὲ τοὺς ὡς ἀνωτέρω συναχθησομένους ὀκτὼ χιλιάδας θέλουν ἀποτελέσει τὸ ὅλον 20 χιλ. ποσότης ἡ ὁποία θέλει ἀρκέσει νὰ θεραπεύσῃ πρὸς καιρὸν τὰς πλέον ἀναποφεύκτους χρεῖας τοῦ *τακτικοῦ*, καὶ ν' ἀσφάλισῃ διὰ κάμποσας ἡμέρας τὴν ἡσυχίαν. Ἡ οὕτω τροπολογηθεῖσα περὶ τοῦ *βιαίου* δανείου γνώμη ἐγινεν δεκτὴ· ἔμειναν δὲ οἱ Γραμματεῖς τῆς Οἰκονομίας καὶ τῶν Στρατιωτικῶν νὰ ἐνεργήσωσι τὰ

πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ τοῦ μέτρου, συσχεδιάσαντες προηγουμένως μετὰ τοῦ Διοικητοῦ καὶ τῶν Δημογερόντων τὸν ἀπαιτούμενον κατάλογον.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 5 Σεπτεμβρίου 1832

Ἀνεγνώσθησαν, ἐνεκρίθησαν καὶ ὑπεγράφησαν τῇ 7 Σεπτεμβρίου 1832 ἐν Ναυπλίῳ

ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν	<i>Κ. Ζωγράφος</i>
ὁ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας	<i>Α. Μαυροκορδάτος</i>
ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας	<i>Δ. Χρηστίδης</i>
ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν	<i>Σ. Τρικούπης</i>
ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλ. καὶ τῆς Δημ. Ἐκπ. Γραμματεὺς	<i>Ι. Ρίζος</i>
ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης	<i>Χ. Κλονάρης</i>

2

Συνεδρίασις ἑκτη.—Τὴν δεκάτην τρίτην τοῦ Σεπτεμβρίου εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐπὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Γραμματέως, προεδρεύοντος τοῦ αὐτοῦ, καὶ παρόντων τοῦ τῆς Ἐπικρατείας, τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν, τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν, τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης, καὶ τοῦ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας.

Αὐὸν Ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικά τῆς προηγηθείσης συνεδριάσεως καὶ ὑπεγράφησαν.

Βον Ὁ Διοικητὴς τῆς πόλεως μετὰ τῶν Δημογερόντων ἐλθόντες ἀνήγγειλαν ὅτι οἱ πολῖται συναχθέντες καὶ γνωρίσαντες τὴν ἀνάγκην, ἀπεφάσισαν μετὰ μακρὰς συζητήσεις καὶ φιλονεικίας νὰ καταθέσωσιν εἴκοσι χιλιάδας φοίνικας διὰ τὴν ἐξοικονόμησιν τοῦ τακτικοῦ ἀλλὰ ζητοῦσι νὰ ἀσφαλισθῶσι μὲ τὴν παραχώρησιν 1^{ον} τοῦ ἐργαστηροπέδου τοῦ παραχωρηθέντος πρότινος καιροῦ εἰς τὸν Κον Μαυροκέφαλον κατὰ τὸν Αἰγιαλόν, εἰς ἀνταλλαγὴν ἐτέρου ἀφαιρεθέντος ἀπὸ αὐτὸν διὰ τὸ σχέδιον τῆς πόλεως, ὑποσχόμενοι νὰ δεχθῶσι τὸ ῥηθὲν ἐργαστηροπέδον διὰ γρ. 19,000, ἐν ᾧ ἡ παραχώρησις του ἔγινεν εἰς τιμὴν πολὺ κατωτέραν. 2^{ον} Τοῦ μέρους τῆς ἐθνικῆς οἰκίας τοῦ Γιουσούφ Μπέγη, τὸ ὁποῖον καὶ προλαβόντως ἐζήτησαν δι' ἀναφορὰς τοῦ Διοικητοῦ. Μολονότι ἡ παραχώρησις τοῦ παρὰ τὸν Αἰγιαλὸν ἐργαστηροπέδου ἔγινε διὰ τακτικῆς ἐκτιμήσεως, καὶ ἐδόθη ἔγγραφον ἰδιοκτησίας ἐκ μέρους τῆς ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Γραμματείας, ἐπειδὴ ὁμως ἡ προσφερομένη ἤδη τιμὴ εἶναι ἐπέκεινα τῆς διπλασίας, καὶ δὲν εἶναι δίκαιον νὰ ζημιωθῇ τὸ Ταμεῖον, ἐνεκρίθη νὰ γενῇ ἡ ζητούμενη ἀπὸ τοὺς πολίτας παραχώρησις. Διὰ δὲ τὸ ζητηθὲν μέρος τῆς ἐθνικῆς οἰκίας τοῦ Γιουσούφ Μπέγη, ὁ Γραμματεὺς τῆς Οἰκονομίας εἶπεν ὅτι ἐδόθη ἤδη εἰς τὸν Διοικητὴν ἀπάντησις σύμφωνος μὲ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν πολιτῶν καὶ ἐδιορίσθη νὰ γενῇ ἡ ἐκτίμησις τοῦ ζητηθέντος μέρους.

Μετὰ τὴν ἐξασφάλισιν ταύτην μὴ μενούσης καμμιας αἰτίας ἢ προφάσεως δυσκολιῶν νέων, ἐζητήθη ἀπὸ τὸν Ἀρχηγὸν τῶν Ἐπιτελῶν λοχαγὸν Κον Σκαρλάτον Σοῦτζον, παρόντα ἀντὶ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ τακτικοῦ ἀσθενοῦντος, νὰ προσδιορίσωσιν οἱ κύριοι Δημογέροντες πότε γίνεται ὁ κατάλογος τοῦ ἐράνου, διὰ νὰ γενῇ καὶ ἡ εἰσπραξις ὅσον τὸ δυνατόν συντομώτερον, καὶ ὑπεσχέθησαν ὅτι ὁ μὲν κατάλογος λαμβάνει τέλος ἐντὸς τῆς αὔριον, ἡ δὲ εἰσπραξις ἄρχεται ἀπὸ τὴν Πέμπτην (15 Σεπτεμβρίου).

Ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Γραμματεὺς ἐπανέλαβεν ὅτι πᾶσα ἀναβολὴ δύναται νὰ φέρῃ δυσάρεστα ἀποτελέσματα, καὶ ἀνέθεσεν εἰς τὸν Διοικητὴν καὶ τοὺς Δημογέροντας τὴν φροντίδα τῆς ταχίστης καταστρώσεως τοῦ καταλόγου καὶ εἰσπράξεως τῶν χρημάτων. Ἐσαφηνίσθη δὲ

ὁ ἐπὶ τῇ γραμματεῖᾳ
10. Συρροῦ

ὁ ἐπὶ τῇ βιβλιοθήκῃ
Π. Μανωλάκης

ὁ ἐπὶ τῇ ἐκδόσει
22.3.32

ὁ ἐπὶ τῇ ἐκτύπωσιν Σ. Ζαχαρίας

ὁ ἐπὶ τῇ ἐκδόσει ἀντιφ. ἀντ. ἀντ. ἀντ.

ὁ ἐπὶ τῇ ἀντιφ. ἀντ. ἀντ. ἀντ.
Χ. Κωνσταντίνου

ὅτι ἡ ποσότης αὐτῶν θέλει εἶναι εἴκοσι χιλιάδες φοίνικες, εἰς μετρητά, μένοντος πάντοτε καὶ τοῦ τελωνείου διὰ τὰς χρείας τοῦ τακτικοῦ Σώματος.

Γον Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας ἀνέφερεν, ὅτι κατὰ τὰς ὁποίας ἔχει πληροφορίας, ὅλοι οἱ κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα ὀπλαρχηγοὶ μὲ τὰ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν των στρατιωτικὰ Σώματα ἦσαν ἔτοιμοι νὰ μεταβῶσιν ἐντὸς τῆς Πελοποννήσου. Παρατηρήθη ὅτι ὁποῖος καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὁ σκοπὸς τῆς εἰσόδου τῶν Σωμάτων τούτων, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ προξηνηθῶσι νέα δυστυχήματα εἰς τοὺς πολίτας, ἱκανὰ παθόντας ἤδη ἐκ τῆς πολυχρονίου διατριβῆς τόσων ἄλλων Σωμάτων· ὅτι ἐν ᾧ ἀκόμη τὰ πάθη δὲν κατευνάσθησαν ὀλοτελῶς, μικρὰ ἀφορμὴ δύναται νὰ φέρῃ νέας συγκρούσεις, καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν θέλουν ἀποβῇ ὀλέθρια, καὶ τελευταῖον, ἐν ᾧ δὲν παρουσιάζεται κανεὶς λόγος, καμμιὰ ὁπωσοῦν κἂν εὐλογοφανὲς αἰτία διὰ τὴν μετάβασιν τῶν πολυαριθμῶν τούτων Σωμάτων ἐντὸς τῆς Πελοποννήσου, ἂν ἡ Κυβέρνησις γνωρίζουσα ἤδη τὴν κίνησιν αὐτῶν σιωπήσῃ, καθίσταται ὑπεύθυνος τῶν ἐνδεχομένων δυστυχημάτων. Διὰ τοῦτο ἐνεκρίθη ὁμοφώνως νὰ γενῇ ἐκ μέρους τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Γραμματέως ἐγκύκλιος πρὸς ὅλους τοὺς ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἑλλάδι Ἀρχηγούς τῶν Σωμάτων, διὰ τῆς ὁποίας νὰ διατάττονται αὐστηρῶς νὰ μείνῃ ἕκαστος αὐτῶν εἰς τὰς ὁποίας εὐρέθῃ θέσεις, ἡσυχάζοντες καὶ περιμένοντες τὴν προσεχῇ τῆς βασιλικῆς ἀρχῆς ἄφῃξιν.

Ἄν δὲ παρακούσωσι νὰ εἶναι εἰς βάρος των ὅλα τὰ ἐκ τῆς εἰσόδου των ἐνδεχόμενα δεινά. Τὸ σχέδιον τῆς ἐγκυκλίου ταύτης συντεθὲν ἀπὸ τὸν ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Γραμματέα καὶ ἀναγνωσθὲν ἐνεκρίθη¹.

Δον Προτεθέντος λόγου περὶ τῶν δημοσιευομένων διὰ τῆς Ἐθνικῆς Ἐφημερίδος, παρετηρήθη, ὅτι ἐν ᾧ ἡ Κυβέρνησις ἔχει καὶ πιεστήρια καὶ χαρακτηρας, καὶ μισθοδοτεῖ τοὺς τυπογράφους, δὲν ἔχει ὅμως ἰδίαν ἐφημερίδα, ὅλοι οἱ Γραμματεῖς ἀλληλοδιαδόχως ἐπαρετήρησαν τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ἐκφράζωνται διὰ τῆς Ἐθνικῆς Ἐφημερίδος, καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Μηνύτορος² τὰ φρονήματα τῆς Κυβερνήσεως, ἐν ᾧ αἱ ἄλλαι ἐφημερίδες ἀπολαμβάνουσι πλήρη τὰ τῆς ἐλευθεροτυπίας δικαιώματα, καὶ ἐκφράζουν ἐκάστη τὰ φρονήματα τῶν διαφόρων κοιμμάτων· καὶ ἐνεκρίθη νὰ προσκληθῇ εἰς τὴν ἐπομένην συνεδρίαν οἱ Κ^{οι} Χρυσίδης, καὶ ὁ ἐκδότης τοῦ Μηνύτορος, καὶ νὰ ὁμιληθῶσι πρὸς αὐτοὺς τὰ δέοντα.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἑκκλ. καὶ τῆς Δημ. Ἐκπ. Γραμματεὺς *I. Ρίζος*

Σ. Τρικούπης

A. Μαυροκορδάτος

K. Ζωγράφος

Δ. Χρηστίδης

X. Κλονάρης

3

Συνεδριάσεις ἑβδόμη.—Τὴν 15 Σεπτεμβρίου εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Γραμματέως, παρόντων καὶ ὅλων τῶν λοιπῶν, ἐκτὸς τοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν.

Α^{ον}: Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν πρακτικῶν τῆς προλαβούσης συνεδριάσεως ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Γραμματεὺς παρετήρησεν, ὅτι δὲν ἐσημειώθη εἰς τὰ πρακτικά τὸ κατὰ τὴν

¹ Ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν Ἐθνικὴν Ἐφημερίδα, 17 Σεπτεμβρίου 1832.

² Le Moniteur Grec.

τελευταίαν συνεδρίασιν ἐγκριθὲν μέτρον τοῦ νὰ κοινοποιηθῇ διὰ τοῦ Γραμματέως τῶν Ἐξωτερικῶν πρὸς τοὺς ΚΚους ἀντιπρέσβεις καὶ πρὸς τοὺς ὀπλαρχηγοὺς τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος ἐγκύκλιος καὶ νὰ ζητηθῇ ἡ συνδρομὴ τῶν. Ἐπρόσθεσε δὲ ὅτι κατὰ τὴν γνώμην καὶ τῶν λοιπῶν Γραμματέων ἐκοινοποίησεν αὐθημερὸν τὴν ῥηθεῖσαν ἐγκύκλιον εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν, καὶ τὸν ἐπροσχάλεσε νὰ γνωστοποιήσῃ εἰς τοὺς ΚΚους ἀντιπρέσβεις τὸ ληφθὲν μέτρον. Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν εἶπε ὅτι ἔκαμε τὴν ἀνήκουσαν κοινοποίησιν καὶ περιμένει τὴν ἀπάντησιν τῶν ΚΚων ἀντιπρέσβεων.

Βον: Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ἐπροσχάλεσε τὴν προσοχὴν τῶν συναδελφῶν του εἰς τὰ περιεχόμενα εἰς τὸν Μηνύτορα, ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, παρέστησεν ὅτι ὁ ἐκδότης τῆς ἐφημερίδος ταύτης ἐν ἀγνοίᾳ καὶ παρὰ γνώμην τῶν Γραμματέων ἐξέδωσε διάφορα ἄρθρα, τὰ ὁποῖα δὲν ἠμποροῦν νὰ θεωρηθῶσιν ἀδιάφορα ἐκδιδόμενα εἰς ἐπίσημον ἐφημερίδα καὶ εἶναι πάντῃ ἀσυμβίβαστα μὲ τὸ πνεῦμα τῆς Κυβερνήσεως καὶ μὲ αὐτὰ τὰ καθήκοντά της ὡς πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς συμμαχίας. Καὶ πρῶτον ἐκδίδων τὴν διακήρυξιν τῶν ΚΚων ἀντιπρέσβεων ἐσχολίασεν ὅτι προσεχῶς θέλει ἐκδώσει τὴν ἀναίρεσίν της, δεύτερον κατεχώρισε τὰ πρακτικά τῆς 10 Αὐγούστου ἐν ᾧ μὴ ἀναγνωσθέντα ἐπισήμως διὰ τὴν διακοπὴν τῆς συνελεύσεως καὶ μὴ ἐπικυρωθέντα δὲν ἔπρεπε νὰ ἐκδοθῶσιν εἰς ἐπίσημον ἐφημερίδα, τρίτον εἰς τὸν 10 ἀριθμὸν τῆς ἐφημερίδος του ἐσχολίασε τὴν διαμαρτύρησιν τὴν ὑπογραφεῖσαν ἀπὸ μέρους ἱκανῶν πληρεξουσίων εἰς τρόπον ὥστε νὰ δώσῃ εἰς αὐτὴν βαρὺτητα τὴν ὁποίαν δὲν ἔχει, διότι θέλει ν' ἀποδείξῃ ὅτι εἰς ὅποιον ἔγγραφον ἀριθμοῦνται ὑπὲρ τὰς 60 ὑπογραφὰς πληρεξουσίων, φέρει τὸ ἔγγραφον ἐκείνο τὴν γνώμην τῆς πλειοψηφίας τῆς συνελεύσεως· πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ἀληθές, διότι ὄντων τῶν πληρεξουσίων ὑπὲρ τοὺς διακοσίους, τρία διάφορα ἔγγραφα ἠμποροῦν συγχρόνως νὰ φέρωσι περισσοτέρας τῶν 60 ὑπογραφῶν, καὶ τότε ποῖον πρέπει νὰ λογισθῇ ἔργον τῆς πλειοψηφίας; Ἐπειτα ἐν ᾧ ἡ διακοπὴ τῆς συνελεύσεως διεκηρύχθη τὴν 20 Αὐγούστου, τὸ διαμαρτυρικὸν ἔγγραφον γεγραμμένον τὴν 22 τοῦ αὐτοῦ δὲν ἠμπορεῖ πλέον νὰ θεωρηθῇ ἔργον τῆς συνελεύσεως, δὲν ἤρμοξε δὲ ποσῶς νὰ ἐκδοθῇ εἰς ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως. Τέταρτον εἰς τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν ἐξέδωκε καὶ μίαν διατριβὴν ἀνωνύμου πληρεξουσίου πλήρη συκοφαντιῶν κατὰ τῶν Γραμματέων τῆς Κυβερνήσεως, τῆς ὁποίας καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶναι ὑπουργός, ἀπὸ τὴν ὁποίαν μισθοδοτεῖται καὶ διὰ τῶν πιεστηρίων, τὰ ὁποῖα αὕτη ἔδωσεν εἰς αὐτόν, καὶ διὰ τῶν ὑπομυσθίων αὐτῆς ἐργατῶν ἐκδίδει τὴν ἐφημερίδα.

Ἐπρόσθεσεν ὁ αὐτὸς Γραμματεὺς ὅτι ἡξεύρει θετικῶς ὅτι οἱ ΚΚοὶ ἀντιπρέσβεις ἐσκέπτοντο νὰ διευθυνθῶσιν ἐπισήμως εἰς τὴν Κυβέρνησιν διαμαρτυρόμενοι κατὰ τῶν περιεχομένων εἰς διάφορα ἄρθρα τῆς ἐφημερίδος ταύτης, ἀλλὰ καὶ ἄνευ τούτου δὲν ἤθελε δεχθῇ ποτὲ νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ ἀποτελῇ μέρος συμβουλίου, τὸ ὁποῖον ἀνέχεται νὰ ὑβρίζεται καὶ νὰ συκοφαντῆται ἀπὸ ἐπίσημον ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖ τὴν ἄμεινον παῦσιν¹ τοῦ ἐκδότου τῆς ἐφημερίδος, τῆς ὁποίας ἀναδέχεται ὁ ἴδιος νὰ φροντίσῃ τὴν ἐκδοσιν, ἕως νὰ εὕρεθῇ ἄλλος ἐκδότης καὶ νὰ ἀντικατασταθῇ.

Παρατηρήθη ὅτι ἡ πρότασις τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Γραμματέως εἶναι ὀρθή, καὶ ὅτι ἀπαράλλaktως προσαρμόζεται καὶ ὡς πρὸς τὸν ἐκδότην τῆς Ἑθνικῆς Ἐφημερίδος.

¹ Ὁ Moniteur Grec ἐκδιδόμενος ἀπὸ τὸν Κ. Δ. Σχινᾶν ἐδημοσίευσεν εἰς τὸν ἀριθ. 10 (10 Σεπτεμβρίου 1832) γράμμα βουλευτοῦ κατὰ τοῦ Σπ. Τρικούπη καὶ εἰς τὸν ἀριθ. 11 ἀμέσως (22 Σεπτεμβρίου 1832) ὑπεβλήθη εἰς νέαν διεύθυνσιν, τὴν τοῦ Σπ. Τρικούπη!

“Οτι ἐν ᾧ τὸ πνεῦμα τοῦ συμβουλίου δι’ ὧν τῶν πράξεών του καὶ τῶν ἐγγράφων του τείνει κυρίως εἰς τὴν συνδιαλλαγὴν τῶν κομμάτων, καὶ εἰς τὴν γαλήνευσιν τῶν παθῶν τὰ ὅποια κατασπαράττουσι τὴν πατρίδα, οἱ συντάκται τῶν ἐφημερίδων τῆς Κυβερνήσεως, αἱ ὅποια ὀφείλουσι νὰ εἶναι οἱ διεργηγεῖς τῶν αἰσθημάτων της, ἐβάδιζαν ἐσχάτως τὴν ἐναντίαν ὁδὸν δι’ ὧν ἐδημοσίευσαν, εἰς ζημίαν τῶν ἀληθινῶν συμφερόντων τοῦ ἔθνους, καὶ ἐναντίον τῶν εἰρηνικῶν σκοπῶν τοῦ συμβουλίου. Ὅλοι οἱ Γραμματεῖς συμφώνως ὡμολόγησαν ὅτι σέβονται τὴν ἐλευθεροτυπίαν, καὶ διὰ τοῦτο ἀνέχονται καὶ αὐτὴν τὴν ἀκολασίαν τῶν λοιπῶν ἐφημερίδων, μὴ ὄντων τῶν ἀρμοδίων δικαστηρίων διὰ νὰ ἐναχθῶσιν ἔμπροσθεν αὐτῶν οἱ ἐκδόται, ὡς αἱ παραβαίνουσι τοὺς παρὰ τοῦ νόμου τεθέντας ὅρους, ἀλλὰ καθὼς παρατηρήθη καὶ εἰς τὴν προηγηθεῖσαν συνεδρίασιν εἶναι καὶ ἄτοπον καὶ ἀσυμβίβαστον τὸ νὰ μὴ ἔχῃ ἡ Κυβέρνησις ἐφημερίδα διὰ ν’ ἀπολογηθῇ καὶ ἀκόμη ἀτοπώτερον τὸ νὰ πολεμηθῇ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἐφημερίδα της. Ἐνεκρίθη νὰ διαταχθῶσιν ἀπὸ τὸν ἐπὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως Γραμματέα ἀμφοτέρωι οἱ ἐκδόται, τοῦ τε Ἑλληνικοῦ Μηνύτορος καὶ τῆς Ἑθνικῆς Ἐφημερίδος νὰ παύσωσιν αὐθημερὸν προσωρινῶς. Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Γραμματεὺς ν’ ἀναλάβῃ τὴν φροντίδα τοῦ νὰ μὴ διακοπῇ ὁ Μηνύτωρ καὶ ὁ ἐπὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως τὸ νὰ ἐξακολουθῇ ἡ Ἑθνικὴ Ἐφημερίς.

Γον: Οἱ Γραμματεῖς τῆς Ἐπικρατείας καὶ τῆς Οἰκονομίας ἀνέγνωσαν ἀναφορὰν πρὸς αὐτοὺς τοῦ συμβούλου τῆς οἰκονομίας Κυρίου Σ. Κλάδου περιέχουσαν τὰ πρακτικά τῆς διὰ μειοδοσίας παραχωρήσεως τοῦ ἔργου τῆς ἐπισκευῆς τοῦ Κυβερνητικοῦ εἰς τὸν τέκτονα Στέλιον Λαζάνην διὰ φοίνικας 2200. Τὰ πρακτικά ταῦτα ὄντα ἐν τάξει καὶ ὑπογεγραμμένα παρὰ τοῦ ρηθέντος συμβούλου τῆς Οἰκονομίας καὶ τοῦ διοικητοῦ καὶ παρὰ τοῦ συνταγματάρχου Κον Θ. Βαλιάνου ἐνεκρίθησαν καὶ ἀπεφασίσθη οἱ Γραμματεῖς τῆς Ἐπικρατείας καὶ τῆς Οἰκονομίας νὰ ἐνεργήσωσι τὰ τῆς ἐπισκευῆς.

Δον: Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Γραμματεὺς ἀνέγνωσεν ἀναφορὰν τῶν εἰς τὸ προάστειον τοῦ Αἰγιαλοῦ πολιτῶν ζητούντων νὰ παραχωρηθῇ εἰς αὐτοὺς μέρος ἐθνικῆς γῆς ἀναγκαίουσης διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου, τῆς ὁποίας ἱκανὸν μέρος κόπτεται χάριν τοῦ σχεδίου. Ἐνεκρίθη νὰ διευθυνθῇ ἡ ἀναφορὰ εἰς τὸν Διοικητὴν διὰ νὰ δώσῃ τὰς ἀνηκούσας πληροφορίες.

Εον: Ὁ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Γραμματεὺς ἐπρότεινεν ὅτι εἰς τὴν παροῦσαν ἀπορίαν καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐπικειμένην ἀνάγκην τῆς ἐξοικονομήσεως τοῦ τακτικοῦ καὶ ἄλλων τινῶν ἀναποφεύκτων ἐξόδων, ὅποια εἶναι τὰ τῆς ἐπισκευῆς καὶ ἐτοιμασίας τοῦ Κυβερνητικοῦ καὶ τῶν ἄλλων καταλυμάτων τῶν ἀναγκαϊούντων διὰ τὴν Ἀντιβασιλείαν, νομίζει εὐλόγον νὰ ἐκποιηθῇ ὁ ἔμπροσθεν τοῦ ἔθνικοῦ καταστήματος, ὅπου τὰ γραφεῖα τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τῆς Οἰκονομίας κενὸς τόπος διαιρούμενος εἰς τρία ἢ τέσσαρα τεμάχια, τὰ ὅποια ἐν ᾧ θέλουν ἀγορασθῇ εἰς ὑψηλὰς τιμὰς διὰ τὴν θέσιν των, θέλουν χρησιμεύσει εἰς στολισμὸν τῆς πόλεως, κατὰ τὴν περὶ τούτου γνώμην καὶ πολλῶν μηχανικῶν καὶ ἄλλων ἀδιαφόρων, ἀλλ’ εἰδημόνων περὶ τὰ τοιαῦτα. Ἐνεκρίθη ἡ πρότασις καὶ ὑπεβλήθη ἡ εἰς τεμάχια διὰ δημοπρασίας ἐκποίησις τοῦ ρηθέντος προαυλίου.

ΣΤ: Ὁ αὐτὸς Γραμματεὺς ἀνέφερεν ὅτι κατὰ τὰς ὁποίας αὐθημερὸν ἔλαβε πληροφορίας ἀπὸ τὸν ἐνοικιαστὴν τῶν προσόδων τῆς Λακεδαιμόνος, ὁ στρατηγὸς Νικόλαος Ζέρβας μεταβαίνει εἰς τὴν ἐπαρχίαν ἐκεῖνην διωρισμένος ὡς λέγει ἀπὸ τὸν Θ. Κολοκοτρώνην, διὰ νὰ συνάξῃ ὅλα τὰ ἐκ τῆς πολυετοῦς ἐνοικιάσεως ἐπρότεινε δὲ ὅτι κρίνει ἀναγκαῖον νὰ μετακαλέσῃ ἀμέσως τὴν ἐκεῖ εὐρισκομένην ἐπὶ τῆς πολυετοῦς ἐνοικιάσεως ἐπιτροπὴν διὰ νὰ μὴ τὴν ἐκθέσῃ εἰς τὴν

ανάγκην τοῦ νὰ δώσῃ ἐνοικιαστήρια ἔγγραφα παρὰ τὴν τάξιν καὶ χωρὶς νὰ συναχθῶσι τὰ χρήματα διὰ λογαριασμὸν τοῦ ταμείου. Ἐνεκρίθη ἡ πρότασις αὕτη καὶ παρὰ τῶν λοιπῶν Γραμματέων.

Ζον: Ἐλήφθη¹ εἰς σκέψιν ἡ εἰς τὴν προτελευταίαν συνεδρίασιν πρότασις τοῦ Γραμματέως τῆς Ἐπικρατείας περὶ τῆς στάσεως τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς μετὰ τὴν ἀποδημίαν τοῦ προέδρου αὐτῆς.

Ὁ αὐτὸς Γραμματεὺς καὶ ἀκολούθως ὁ τῆς Οἰκονομίας ἐξέθεσαν ὅτι, καθ' ὅς εἶχον πληροφορίας ὡς παρευρεθέντες χθὲς εἰς τὴν κατὰ τὴν οἰκίαν τοῦ Κου Μεταξᾶ συνδιάλεξιν τριῶν παρόντων μελῶν τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, οἱ ΚΚοὶ Ζαῖμης καὶ Μεταξᾶ ἀπεφάσισαν νὰ παραιτηθῶσιν, ἂν δὲν συμφωνήσωσιν ὅλα τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς εἰς τὸ νὰ παραδεχθῶσι τὴν τροπολογίαν τὴν ὁποίαν ἡ Γερουσία διὰ πράξεώς της ἐπισήμου ἤθελε κάμει εἰς τὰ καθήκοντα τῆς αὐτῆς ἐπιτροπῆς, διότι οὕτε μετὰ τὰ ὅσα ἐξέθεσαν ἐγγράφως πρὸς αὐτὴν τὴν Γερουσίαν καὶ ἐδημοσίευσαν, δύνανται νὰ ἐξακολουθήσωσι νὰ ἐργάζωνται ὡς μέλη τῆς Κυβερνήσεως, οὕτε δὲ ἀνέχονται νὰ μένουν εἰς τὴν ὁποίαν ἤδη εὐρίσκονται σφαλερὰν θέσιν.

Μετὰ συζήτησιν ὥριμον αἱ γινῶμαι ὅλων τῶν Γραμματέων συνέτεσαν εἰς τὰς ἀκολουθούσας παρατηρήσεις. Ὅτι ἡ μόνη νόμιμος καὶ ἀδιαφιλονεικητος ἀρχὴ εἶναι ἡ τοῦ Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος. Ὅτι αὕτη ὄχι μόνον ἀνεγνώρισε τὰ μέλη τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ καὶ τὰ διέταξε νὰ ἐξακολουθήσωσι τὰ χρῆμα τῶν μέχρι τῆς ἀφίξεως τῆς Ἀντιβασιλείας.

Ὅτι τὰ ἴδια αὐτὰ μέλη σεβόμενα τὴν ἀπόφασιν τῆς νομίμου ἀρχῆς ὀφείλουσι νὰ μὴ παραιτηθῶσι. Ὅτι καὶ ἂν ἤθελεν ὑποτεθῇ ὑπάρχουσα, καὶ εἰς πλήρη ἐνέργειαν ἡ Γερουσία, δὲν ἐδύνατο νὰ δεχθῇ παραίτησιν μελῶν τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, ἢ νὰ κάμῃ ἀντικατάστασιν ὁποιαδήποτε, χωρὶς νὰ προσκρούσῃ εἰς τὰ ἱερώτερα τῶν χρῶν της, τὰ τῆς ὑποταγῆς δηλαδὴ εἰς τὴν ἀνωτάτην ἀρχήν.

Ὅτι εἰς τὴν σημερινὴν στάσιν τῶν πραγμάτων, ἡ παραίτησις μέλους ἢ μελῶν τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς δὲν ἤμπορεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς ἄλλην ἀρχὴν παρὰ τὴν βασιλικήν, καὶ ἀπὸ αὐτὴν μόνην ἤμπορεῖ νὰ πηγᾷ πᾶσα ἀντικατάστασις.

Ὅτι εἰς αὐτὴν τὴν ἀρχὴν ἀπόκειται ὡσαύτως τὸ νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τῆς ὑποθέσεως τῆς Γερουσίας, διότι ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Γραμματεὺς ἐφρόντισε κατὰ χρέος νὰ θέσῃ ὑπ' ὅψιν αὐτῆς καὶ τὴν πρᾶξιν τῆς Συνελεύσεως τὴν ἀφορῶσαν τὴν Γερουσίαν καὶ τὴν λεπτομερῆ ἔκθεσιν τῶν διατρεξάντων, ὥστε ἤθελεν εἶναι τόλμημα τὸ ν' ἀποφασίσωμεν ἡμεῖς, ἐν ᾧ καθ' ἣν στιγμὴν συσχεπτόμεθα ἡδὴ ἡ ἀνωτάτη ἀρχὴ ἀπεφάσισεν ἴσως διαφορετικά. Τελευταῖον ὅτι καὶ ἡ φρόνησις καὶ τὸ χρέος μας πρὸς τὴν Βασιλείαν, καὶ αὐτὰ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος ὑπαγορεύουσι νὰ διατηρηθῶσι τὰ πράγματα εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται στάσιν μέχρι τῆς ἀφίξεως τῆς Ἀντιβασιλείας ἢ ρητῶν διαταγῶν αὐτῆς· νὰ μὴ ἐμβῶμεν εἰς τὸν πόλεμον τῶν ἀρχῶν, ὅστις δύναται νὰ συνεπιφέρῃ τὸν προσωπικὸν πόλεμον· ν' ἀφήσωμεν ἕκαστον νὰ φρονῇ ὅπως θέλει περὶ τῆς ὑπάρξεως ἢ μὴ ὑπάρξεως, καὶ περὶ τῆς νομιμότητος ἢ μὴ νομιμότητος τῆς Γερουσίας καὶ νὰ περιορισθῶμεν μόνον εἰς τὴν κίνησιν τῆς διοικητικῆς μηχανῆς, ὅσον τὸ συγχωροῦσιν αἱ περιστάσεις καὶ κατὰ τὸν συμφωνότερον μὲ τὰ ἔθνικα συμφέροντα τρόπον, δηλ. ἀποφεύγοντες ἐπικυρώσεις λογαριασμῶν καὶ προσέχοντες νὰ μὴ δίδωνται νέαι ἀφορμαὶ συγκρούσεων καὶ καταστροφῶν.

¹ Τὸ τμήμα τοῦτο τοῦ πρακτικοῦ περὶ τῆς βασιλικῆς ἀρχῆς ὡς ἀνωτάτης πλέον ἐν Ἑλλάδι ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν ἑφημερίδα «Ἀθηνᾶν» ἀριθ. 55 τῆς 25 Σεπτεμβρίου 1832.

Ἐνεκρίθη οἱ Γραμματεῖς νὰ ἐκθέσωσι διὰ κοινῆς ἀναφορᾶς τῶν τὴν γνώμην τῶν ταύτην πρὸς τὰ μέλη τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ νὰ προσκαλέσωσι τὴν προσοχὴν τῶν εἰς τὸ οὐσιῶδες τοῦτο ἀντικείμενον.

Α. Μαυροκορδάτος

Κ. Ζωγράφος

Σ. Τρικούπης

Ι. Ρίζος

Χ. Κλονάρης

Δ. Χρηστίδης

4

Συνεδρίασις ἐνάτη. — Τὴν 19 Σεπτεμβρίου εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Γραμματέως, παρόντων καὶ τῶν λοιπῶν, ἐκτὸς τοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ἀπόντος εἰς Ὑδραν.

Λον: Ὁ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας ἀνέγνωσε δύο ἀναφορὰς τοῦ ἐφόρου τοῦ Νομισματοκοπείου ἀπὸ 1β' Σεπτεμβρίου ὑπ' ἀριθμὸν 240 καὶ 241: Καὶ διὰ τῆς πρώτης μὲν γνωστοποιεῖται ὅτι ὁ χιλιάρχος Κοντογιάννης ἔπεμψε φυλακὴν στρατιωτικὴν εἰς τὸ Νομισματοκοπεῖον ζητῶν νὰ λάβῃ ὅλα τὰ ἐκ τῆς νομισματοποιήσεως τῶν μενόντων δύο ὀρειχαλκίων κανονίων χρήματα. Ὅτι καὶ ὁ πλοίαρχος τοῦ ἐθνικοῦ βρικίου «ὁ Ἡρακλῆς» θέλων νὰ πληρωθῇ τοὺς μισθοὺς του, κατὰ τὴν ὁποίαν περιμένει νὰ λάβῃ διαταγὴν, δι' ἡσυχυρίζεται νὰ μερισθῇ μετὰ τοῦ χιλιάρχου τὰ αὐτὰ χρήματα καὶ ἔπεμψεν ἓνα φύλακα ἐκ τῶν ναυτῶν του εἰς τὸ Νομισματοκοπεῖον· ἡ δὲ δευτέρα ἀναφορὰ περιέχει ἀντίγραφα τῆς μεταξὺ τοῦ ἐκτάκτου Διοικητοῦ καὶ τοῦ ἐφόρου ἀνταποκρίσεως περιοριζομένης εἰς ἀμοιβαίας διαμαρτυρήσεις. Ἀκολουθῶς ἀνέγνωσεν ὁ αὐτὸς Γραμματεὺς δύο ἰδιαίτερα τοῦ αὐτοῦ ἐφόρου ἐκ τῶν ὁποίων ἐξάγεται:

1ον: Ὅτι ὁ πλοίαρχος τοῦ βρικίου «ὁ Ἡρακλῆς» Δ. Βρατσάνος εἶναι συνεννοημένος μετ' αὐτοῦ διὰ νὰ διασώσῃ ὅσον περισσότερον δυνηθῇ μέρος ἐκ τῶν χρημάτων, οὐδὲ θέλει κρατήσῃ παρὰ τὴν ποσότητα, τὴν ὁποίαν θέλει διαταχθῇ νὰ λάβῃ εἰς λογαριασμὸν τῶν μισθῶν τοῦ πληρώματος.

2ον: Ὅτι ὁ χιλιάρχος Κοντογιάννης σκοπὸν ἔχει, ἀφοῦ λάβῃ τὰ ἐκ τῶν μενόντων ὀρειχαλκίων κανονίων χρήματα ν' ἀναχωρήσῃ.

3ον: Ὅτι καὶ ὁ ἐκτακτος Διοικητὴς ἐκήρυξεν ὅτι θέλει ἀναχωρήσῃ, ἀλλὰ δὲν τὸ ἔκαμεν.

4ον: Ὅτι συμφέρει κατὰ πάντα λόγον ἡ ἀναχώρησις τοῦ χιλιάρχου καὶ εἶναι καλὸν ν' ἀντικατασταθῇ φανερὰ ἐκ τοῦ τακτικοῦ σώματος μένοντος καὶ ἐνὸς ἐθνικοῦ πλοίου διὰ τὴν ἀσφάλειαν καὶ τῆς νήσου καὶ τοῦ Νομισματοκοπείου.

Ἐνεκρίθη κατὰ τὴν προλαβοῦσαν πρόσκλησιν τοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Γραμματέως νὰ δοθῶσιν εἰς τὸν πλοίαρχον Δ. Βρατσάνον δύο χιλιάδες φοινίκων εἰς λογαριασμὸν τῶν μισθῶν τοῦ πληρώματος τοῦ ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν του πλοίου. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ γνωρίσῃ ἐπισήμως τὰς μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐφόρου ἰδιαιτέρας συμφωνίας, νὰ γραφῇ ἰδίᾳ εἰς τὸν ἔφορον, ὅτι πᾶν ὅτι ἤθελε πράξῃ διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον μέρος τῶν δημοσίων χρημάτων ἔχει καλῶς. Ἐνεκρίθη ὡσαύτως εὐθὺς ὅτε τελειώσῃ ἡ ἰδὴ ὑπάρχουσα ὕλη, ἣτις μόλις ἐξαρκεῖ δι' ὀλίγας ἡμέρας, ὁ Ἐφορος νὰ κλείσῃ τὸ Νομισματοκοπεῖον διὰ νὰ παρακινήθῃ ἔτι μᾶλλον τότε ὁ χιλιάρχος ν' ἀναχωρήσῃ. Τοῦτου δὲ γινομένου νὰ σταλῇ φρουρὰ ἐκ τοῦ τακτικοῦ σώματος καὶ νὰ προμηθευθῇ ὕλη εἰς τὸ Νομισματοκοπεῖον διὰ νὰ ἐξοικονο-

μοῦνται καὶ τὰ ἀπολύτως ἀναγκαιοῦντα εἰς τὰ δημόσια παιδευτικά καταστήματα, τὰ ὅποια κατὰ τὰς ἀναφορὰς τῶν ἐφόρων καὶ διδασκάλων κατήντησαν εἰς τὸ ἀνοικονόμητον.

Βον : Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας καὶ ὁ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας ἐκοινοποίησαν τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀναφορὰν τοῦ Διοικητοῦ Ναυπλίας τῆς 17 Σεπτεμβρίου ὑπ' ἀρ. 1873, διὰ τῆς ὁποίας τοὺς εἰδοποιεῖ :

1ον : Ὅτι ὁ Κος Πονηρόπουλος ἐδέχθη τὴν πρότασιν ἣτις ἔγεινε πρὸς αὐτὸν περὶ τῆς οἰκίας του καὶ τὴν προσφέρει εἰς ἐνοικίασιν δι' ἑβδομήντα τάλληρα κατὰ μῆνα εἰς χρῆσιν τῆς Ἀντιβασιλείας ἀναδεχόμενος ὅλα τὰ ἔξοδα τῆς ἀναγκαίας ἐξωτερικῆς ἐπισκευῆς τὴν τιμὴν αὐτὴν ὁ Διοικητὴς δὲν εὐρίσκει ὑπέρογκον, ἂν μάλιστα ὁ Κος Πονηρόπουλος δεχθῇ τὰ τάλληρα νὰ λογισθῶσι γαλλικὰ πεντάφραγκα.

2ον : Ὅτι ὁ Κος Πολίτης θέλων νὰ κατοικήσῃ ὁ ἴδιος εἰς τὸ δεύτερον πάτωμα τῆς οἰκίας του ἐπροφασίσθη ὅτι ἔδωσε καὶ τὸ ἐπάνω εἰς ἐνοίκιον.

3ον : Ὅτι τὸ μὲν ἐπάνω πάτωμα τοῦ Διοικητηρίου, ὅπου μένει ὁ Διοικητὴς δύναται νὰ κενωθῇ, διὰ δὲ τὸ λοιπὸν μέρος ἀπαιτοῦνται δυσκολίαι, διότι εἶναι προσδιορισμένον διὰ τὴν Δημογεροντίαν, τὴν εἰρηνοδικίαν καὶ τὴν ἀστυνομίαν. Ἐγκλείει δὲ καὶ ἀναφορὰν τῆς Δημογεροντίας περὶ τούτου ἀπὸ 16 Σεπτεμβρίου.

Ἐνεκρίθη νὰ ἐνοικιασθῇ ἡ οἰκία τοῦ Κου Πονηροπούλου καὶ εἰς τὰ 70 πεντάφραγκα, ἂν δὲν σταθῇ δυνατόν νὰ ἐλαττωθῇ ἡ ποσότης· ἡ δὲ ἀρχὴ τοῦ ἐνοικίου νὰ γενῇ ἀπὸ τὴν αἴαν τοῦ Ὀκτωβρίου, ὅτε ὁ Κ. Πονηρόπουλος θέλει παραδώσει εἰς τὸν Διοικητὴν τὰς κλεῖς τῆς οἰκίας του κατὰ πάντα ἐπεσκευασμένης.

Ἀντὶ τῆς οἰκίας τοῦ Κ. Πολίτου νὰ εὐρεθῇ ἄλλη κατάλληλος καὶ ὄχι πολὺ ἀπέχουσα τοῦ Κυβερνητηρίου.

Νὰ προσκληθῇ ὁ Διοικητὴς νὰ κενώσῃ καὶ ἐτοιμάσῃ εἰς χρῆσιν τῆς Ἀντιβασιλείας μόνον τὸ ἐπάνω πάτωμα τοῦ Διοικητηρίου.

Γον : Ἐπροσκληθῇ ὁ Διοικητὴς διὰ νὰ δώσῃ πληροφορίας περὶ τῶν χρημάτων, τὰ ὅποια ἔμελλον νὰ δοθῶσιν εἰς ἐξοικονόμησιν τοῦ τακτικοῦ ἀπὸ τοὺς πολίτας, λαβόντας ἤδη τὸ πωλητήριον τοῦ ὁποίου ἐζήτησαν παραθαλασίου τόπου καὶ ὅλας τὰς λοιπὰς ἀσφαλείας. Ὁ Διοικητὴς παρέστησεν ὅτι ἐπειδὴ ἀνεφύη ζήτησις γειτονικοῦ δικαιώματος διὰ τὸν παραχωρηθέντα τόπον, μ' ὅλον ὅτι ἡ ζήτησις αὕτη ἤθελεν ἀπορριφθῇ νομίμως, πρὸς ἀποφυγὴν ὅμως περιπλοκῶν, ἐκρίθη εὖλογον νὰ ἐκτεθῇ ὁ τόπος εἰς δημοπρασίαν. ἣτις λήγει τὴν Πέμπτην 22 Σεπτεμβρίου· ἀλλ' ἐν τοσούτῳ ἔγινεν ὁ κατάλογος τῶν πολιτῶν οἵτινες θέλουν συνεισφέρει καὶ ἄρχισεν ἡ σύναξις.

Ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Γραμματεὺς παρετήρησεν ὅτι ἡ μέχρι τοῦδε ἀναβολὴ τῆς ἐξοικονομήσεως τοῦ τακτικοῦ ἔδωσεν ἀφορμὴν μεγάλου γογγυσμοῦ εἰς αὐτό. Ὅτι τὸ πρᾶγμα καταντᾷ εἰς τὸ ἀνοικονόμητον, καὶ ὅτι ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἐπιταχυνθῇ ἡ ἐξίσπραξις.

Δον : Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ἀνέφερον ὅτι κατὰ τὰς ὁποίας ἔλαβε πληροφορίας εἰς τὸν λιμένα τῆς Κολοκύνθης (κατὰ τὴν Μάνην) ὠπλίσθησαν ἤδη πέντε πειρατικά, τὰ ὅποια ἐξέπλευσαν κατὰ τὸν Μαλέαν καὶ τὰ Ἐλαφονήσια καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ ληφθῶσιν αὐστηρὰ μέτρα.

Ὁ ἐνεργῶν τὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ἐβεβαίωσεν ὅτι πρὸ ἡμερῶν ἔγραψεν ἡ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Γραμματεία πρὸς τὸν ναύαρχον Κριεζῆν νὰ πέμψῃ πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο τὴν εἰς καταδίωξιν τῶν πειρατῶν ἀναγκαίαν δύναμιν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἤδη φαίνεται ὅτι τὰ πειρατικά ηὔξησαν, θέλει γράφει καὶ πάλιν πρὸς αὐτὸν διὰ νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ καὶ τὸν διατάξῃ νὰ στείλῃ ἄνευ

ἀναβολῆς τὴν ἀναγκαιοῦσαν ναυτικὴν δύναμιν. Ἐν τοσούτῳ ἐπειδὴ ἡ ὑπὸ τὸν ναύαρχον Κριεζῆ μοῖρα καὶ ἐκ τῶν κατὰ τὸ Αἰγαῖον ταραχῶν, τὰς ὁποίας ὀφείλει νὰ διασκεδάξῃ καὶ διότι οἱ ναῦται στερούμενοι τῶν μισθῶν των, δὲν εἶναι τόσον πρόθυμοι, ἐνδέχεται νὰ μὴ δυνηθῇ μ' ὅλην τὴν γνωστὴν προθυμίαν καὶ ἱκανότητα τοῦ ἀρχηγοῦ των ν' ἀρκέσῃ εἰς τὸν σκοπὸν. Ἐνεκρίθη νὰ εἰδοποιηθῶσιν οἱ ΚΚ^{οι} ναύαρχοι τῆς Συμμαχίας διὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ νὰ παρακαλεσθῶσι νὰ λάβωσιν ὅσον τάχος τὰ ἀναγκαῖα μέτρα εἰς καταδίωξιν τῶν πειρατικῶν καὶ εἰς ἐξασφάλισιν τοῦ ἐμπορίου.

Ἔον: Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ἀνέγνωσεν ἐπιστολὴν πρὸς αὐτὸν τοῦ Κου Φ. Μαύρου, δι' ἧς ἐξιστορῶν τὰ κατὰ τὴν πατρίδα του Πάρον καιρικὰ συμβάντα καὶ τὸν κίνδυνον, τὸν ὁποῖον τρέχει ἡ νῆσος ἐκείνη, ἂν διαμείνωσιν οἱ εἰς ἐπικουρίαν ἐλθόντες Κρῆτες ζητεῖ νὰ παρουσιασθῇ εἰ δυνατόν ἐκεῖ πλοῖον συμμαχικὸν διὰ νὰ συνεννοηθῇ μὲ τὰς ἐπιτοπίους ἀρχὰς καὶ ἀσφαλίῃ τοὺς κατοίκους. Ἐνεκρίθη νὰ παρακαλεσθῶσι διὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν οἱ ΚΚ^{οι} ναύαρχοι, ἂν δύνανται νὰ πέμψωσιν ἓν πλοῖον εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο.

ΣΤον: Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας ἀνέγνωσε τὴν ἀπάντησιν τῆς Δημογεροντίας Σπετσῶν εἰς ὅσα προλαβόντως ἔγραψε πρὸς αὐτὴν περὶ τῶν αἰτιῶν δι' ἃς ὑπεβλήθη εἰς κάθαρσιν.

Ἡ ἀπάντησις αὕτη τῆς Δημογεροντίας κατεκρίθη καὶ διὰ τὸ ἀνάρμοστον τῆς ἐκθέσεως καὶ διὰ τὸ μὴ ἀκριβὲς τῶν δικαιολογημάτων. Μ' ὅλα ταῦτα θεωρουμένης τῆς παρούσης στάσεως τῶν πραγμάτων, ὅτι οὔτε ἡ ἀντικατάστασις τῶν ὑγειονομικῶν ἀρχῶν εἰς τὴν νῆσον ἐκείνην δύναται νὰ ἐνεργηθῇ ἄνευ συγκρούσεως, οὔτε ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ ἐμπιστευθῇ τὰς ὑπαρχούσας μὴ οὔσας διωρισμένας ἀπὸ αὐτὴν, ἐνεκρίθη ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας νὰ ἐπιφορτίσῃ προσωρινῶς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑγειονομικῶν χρεῶν εἰς τὴν Δημογεροντίαν καὶ νὰ καταστήσῃ αὐτὴν ὑπεύθυνον διὰ πᾶσαν παρεκτροπὴν, ἣτις ἤθελεν ἐκθέσει εἰς κίνδυνον τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς τῶν πολιτῶν.

Σ. Τρικούπης

Κ. Ζωγράφος

Α. Χρησιδης

Α. Μαυροκορδάτος

Ι. Ρίζος

Χ. Κλονάρης

5

Συνεδριάσεις δεκάτη. — Τὴν 21 Σεπτεμβρίου εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Γραμματέως, παρόντων καὶ ὅλων τῶν εἰς τὰς προηγηθεῖσας συνεδριάσεις Γραμματέων:

Ἀν: Τὰ πρακτικὰ μὴ ὑπογραφέντα κατὰ τὴν προηγηθεῖσαν συνεδρίασιν καὶ ἀναγνωσθέντα ἤδη ὑπεγράφησαν.

Βον: Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ἀνήγγειλεν, ὅτι ἐκοινοποίησε πρὸς τοὺς κυρίους Ναύαρχους τὰ περὶ πειρατείας καὶ τῆς νήσου Πάρου κατὰ τὴν ἀπόφασιν, ἣτις ἐλήφθη εἰς τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν, καὶ οἱ ΚΚ^{οι} Ναύαρχοι ὑπεσχέθησαν τὴν συνδρομὴν των.

Γον: Ὁ αὐτὸς Γραμματεὺς ἀνέγνωσε δύο ἀναφορὰς τοῦ ὀρθοτέτου Ἰωάν. Σταΐκου, γνωστοποιούντος ὅτι ἡ κατὰ τὸ Ἄκτιον ὀρθοθεσία ἔλαβε πέρας τεθέντων τῶν ὀρίων εἰς τὰς δύο θαλασσολίμνας, αἵτινες ἐνώνονται τὸν χειμῶνα, ὅτι ἐχωρίσθη ὡσαύτως καὶ ὁ κόλπος, καὶ ὅτι τὸ μὲν Κορακονήσι ἔμεινεν εἰς τοὺς Τούρκους, τὰ δὲ Βουβαλονήσια εἰς τοὺς Ἕλληνας κτλ.

Δον : Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας ἀνέγνωσεν ἀναφορὰν τοῦ Διοικητοῦ τῆς Τριτολιτσᾶς, διὰ τῆς ὁποίας ἐκθέτει τὴν ἐξ ἀνάγκης ἀναχώρησίν του ἀπὸ τὸ Διοικητήριον, διότι τὰ διοικητικὰ χρέη ἀνετέθησαν ἀπὸ τὸν Γεν. Κολοκοτρώνην εἰς τὴν Δημογεροντίαν, ὅτι ἐπετράπη εἰς αὐτὸν νὰ σφραγίσῃ τὰ ἀρχεῖα τῆς Διοικήσεως μὲ τὴν σφραγίδά του, καὶ μὴ θελήσας ν' ἀναχωρήσῃ ἄνευ ἀνωτέρας διαταγῆς τὴν ὁποίαν ἐξαιτεῖται, ἀπεσύρθη εἰς μίαν οἰκίαν φιλικήν. Ἐνεκρίθη ἡ διαγωγή τοῦ Διοικητοῦ πρὸς τὸν ὁποῖον ἔγραψεν ἤδη ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας νὰ περιμένῃ ἀκολούθως ὁδηγίας μένων εἰς τὴν θέσιν του.

Εον : Ὁ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Γραμματεὺς ἀνέγνωσεν ἐπιστολὴν τοῦ διδασκάλου Γρηγορίου Κωνσταντᾶ, δι' ἧς ἐξιστορῶν τὸ ἀνοικονόμητον τῶν ἐξόδων τοῦ Ὁρφανοτροφείου διὰ τὸ μέλλον, ἐν ὅσῳ τὰ τοῦ Νομισματοκοπείου λαμβάνονται ἀπὸ τὴν φρουράν, ζητεῖ νὰ εὗρεθῇ πόρος, ὥστε μεθ' ὅλης τῆς δυνατῆς οἰκονομίας νὰ τραφῶσι τὰ ὄρφανά, καὶ νὰ οἰκονομηθῇ μέρος τῶν μισθῶν τῶν διδασκάλων μέχρι τῆς ἀφίξεως τῆς Ἀντιβασιλείας.

Ὁ Γραμματεὺς παρέστησεν, ὅτι μὴ ὄντος ἄλλου πόρου ἀπεφάσισεν ἐκ τῆς γινομένης ἤδη ἐκποιήσεως τῶν κατὰ τὴν Λακεδαίμονα φθαρτῶν κτημάτων νὰ οἰκονομήσῃ τινὰ ποσότητα διὰ τὰς χρεῖας τοῦ Ὁρφανοτροφείου, ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς τὸν διδάσκαλον νὰ ἐξετάσῃ ἂν εἰς Αἴγιναν εὐρίσκονται ἀγορασταὶ μυλοπετρῶν, ἐκ τῶν ὁποίων δύναται νὰ διορίσῃ νὰ πεμφθῶσι 400 ἢ 500 ἐκεῖ καὶ τὰ ἐκ τῆς πωλήσεώς των χρήματα νὰ χρησιμεύσωσι εἰς ἐξοικονόμησιν τῶν ὀρφανῶν. Ἐνεκρίθησαν τὰ μέτρα ταῦτα.

Γον : Ὁ τῆς Ἐπικρατείας ἀνέγνωσεν ἰδιαιτέραν μακρὰν ἐκθεσιν τοῦ ἐκτάκτου Διοικητοῦ Αἰγίνης, δι' ἧς δικαιολογεῖται περὶ τῶν συμβάντων εἰς τὸ Νομισματοκοπεῖον ἐκ μέρους τῆς φρουρᾶς.

Ὁ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας παρέστησεν, ὅτι εἰς τὴν ὁποίαν ἔφθασαν κατὰστασιν τὰ τῆς φρουρᾶς τὸ Νομισματοκοπεῖον δὲν ἠμπορεῖ, οὐδὲ συμφέρει νὰ ἐξακολουθήσῃ, καὶ ὅτι ὁ ἔφορος αὐτοῦ ἐπροσκήθη νὰ τὸ κλείσῃ εὐθύς, ἀφ' οὗ τελειώσῃ ἡ νομισματοποιήσις τῶν δύο τελευταίων ὀρειχαλκίων κανονίων. Ἐπρόσθεσε δέ, ὅτι ἂν μετὰ τὴν παῦσιν τοῦ Νομισματοκοπείου, ὁ ἀρχηγὸς τῆς φρουρᾶς ἀναχωρήσῃ ἐκεῖθεν μετὰ τῶν στρατιωτῶν του, εἶναι ἀνάγκη νὰ διαταχθῇ ὁ πλοίαρχος Βρατσάνος, διοικητὴς τοῦ ἐθνικοῦ Βρικίου «ὁ Ἡρακλῆς» νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς εὐταξίας μέχρι τῆς ἀποστολῆς τακτικῆς φρουρᾶς, καὶ τότε νὰ πεμφθῇ ὅλη διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ νομισματοποιήσις. Ἐνεκρίθη τὸ μέτρον τοῦτο καὶ ὁ ἐνεργῶν τὰ χρέη τοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν ἀνέλαβε νὰ γράψῃ πρὸς τὸν ῥηθέντα πλοίαρχον, νὰ γράψῃ δὲ καὶ ὁ ἐπὶ τῆς Ἐπικρατείας πρὸς τὸν ἔκτακτον Διοικητὴν διὰ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀναχώρησιν τῆς φρουρᾶς.

Ζον : Ὁ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας ἀνέγνωσεν ἀναφορὰν τοῦ φρουράρχου τοῦ Ἀκροκορίνθου τῆς 20 Σεπτεμβρίου ὑπ' ἀριθμὸν 87, διὰ τῆς ὁποίας ζητεῖ ν' ἀφεθῶσιν εἰς αὐτὸν ὅσα χρήματα ἔμειναν ἀσύνακτα ἐκ τῆς δεκαετοῦς ἐνοικιάσεως τῶν σταφίδαμπελώνων καὶ παραπονεῖται διότι ὁ Γραμματεὺς δὲν ἀπήντησεν εἰς προλαβοῦσάν του ἀναφορὰν περὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν ἐκ τοῦ ἐλαιῶνος ἐπιφέρων ὅτι ἀδύνατον εἶναι νὰ οἰκονομήσῃ περαιτέρω τὰ ἔξοδα καὶ μισθοὺς τῆς φρουρᾶς, ἥτις κατήντησεν εἰς τὴν ἐσχάτην ἀπόνοιαν. Ὁ Γραμματεὺς παρέστησεν ὅτι μὴ ἔχων πρόσκλησιν τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Γραμματέως δὲν γνωρίζει τί δύναται νὰ πράξῃ, μ' ὅλον ὅτι δὲν ἀμφιβάλλει περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐξοικονομήσεως τῆς φρουρᾶς, καὶ διὰ τοῦτο προλαβόντως εἶχε διορίσει νὰ μένουν ὡς ἐνέχυρον εἰς χεῖρας τοῦ φρουράρχου, ὅσα χρήματα οὗτος, ὢν εἰς τῶν ὑπενοικιαστῶν τῶν προσόδων τῆς Κορινθίας, ὀφείλε νὰ δώσῃ εἰς τὸν γενικὸν ἐνοικιαστήν, ἀλλὰ τὰ χρήματα ταῦτα ἐκρατήθησαν ἀπὸ τὸν Σπύρον Μίλιον καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ὀπλαρχηγούς, ὥστε ἡ φρουρά μένει ἀνοικονόμητος.

Ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὁμολόγησε τὴν ἀνάγκην τῆς ἐξοικονομήσεως τῆς φρουρᾶς, ἀλλ' εἶπεν, ὅτι μὴ δυνηθεὶς νὰ λάβῃ τὴν ἔγκρισιν τῶν μελῶν τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν συμβᾶσαν διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς δὲν ἔκαμε τὴν πρόσκλησιν εἰς τὴν ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Γραμματεῖαν.

Ἐνεκρίθη ἡ ἀναφορὰ τοῦ φρουράρχου νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν, ὅστις νὰ προσκαλέσῃ τὸν ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας νὰ χορηγήσῃ τὸν ἀπολύτως ἀναγκαῖον πόρον εἰς ἐξοικονόμησιν προσωρινὴν τῆς φρουρᾶς, ἕως νὰ γενῇ ἡ τακτικὴ ἔγκρισις τῆς Κυβερνήσεως.

Ὦν: Ὁ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ἀνέφερεν, ὅτι, ἐν ᾧ τὸ μέτρον τὸ ὁποῖον οἱ Γραμματεῖς ἔλαβον, καὶ κατὰ τὸ ὁποῖον συνερχόμενοι καὶ συσκεπτόμενοι ἐξακολουθοῦσι τὰς ἐργασίας των, ἦτον μέτρον ἀπολύτου ἀνάγκης καὶ ἀπέβλεπεν εἰς ἀνακούφισιν τῆς ἰδιαιτέρας εὐθύνης ἐκάστου τῶν Γραμματέων ἡθικῶς, χωρὶς κανένα σκοπὸν ἄλλον παρὰ τὴν διατήρησιν τῆς ἡσυχίας καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν δημοσίων δικαίων ὅσον ἦτον δυνατόν, ἐν ᾧ τὸ μέτρον τοῦτο ἔπρεπεν νὰ ἐκτιμηθῇ κατ' ἀξίαν, ὡς δεῖγμα τῆς ἀφοσιώσεώς των εἰς τὴν πατρίδα, παρεξηγεῖται ὁμως ἀπὸ πολλοὺς θέλοντας νὰ πείσωσι τὰ μέλη τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, ὅτι οἱ Γραμματεῖς σκοπὸν προέθεντο νὰ σφετερισθῶσι τὰ καθήκοντα τῆς ὑπερτάτης ἀρχῆς.

Παρετηρήθη, ὅτι τὰ πρακτικὰ αὐτὰ τῶν συνεδριάσεων τῶν Γραμματέων εἶναι τρανοτάτη ἀπόδειξις ἐναντίον τῆς συκοφαντίας, τὴν ὁποίαν θέλουσιν ἴσως τινὲς νὰ προσάψωσιν εἰς αὐτούς, καὶ ὅτι ἂν δὲν εἶναι τῆς τάξεως νὰ δημοσιεύωνται τὰ πρακτικά, ἡμποροῦσιν ὁμως νὰ καταχωρισθῶσιν εἰς τὰς ἐφημερίδας τῆς Κυβερνήσεως ἀποσπάσματα αὐτῶν, τὰ ὁποῖα θέλουν συντείνει εἰς τὸ νὰ ὀδηγήσωσι τὴν κοινὴν γνώμην.

Ὁ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας ἐγνωμοδότησεν, ὅτι διὰ νὰ δείξωσιν ἔτι μᾶλλον οἱ Γραμματεῖς πόσον εἰλικρινῶς προσεφέρθησαν καὶ διὰ νὰ μὴν ἀφήσωσι χῶρον εἰς τὰς συκοφαντίας, ἤθελεν εἶναι εὐλογον νὰ ἐξηγηθῶσιν ἀμέσως μὲ τὰ μέλη τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὁ τῆς Ἐπικρατείας ἐπρότεινεν ὡς πολὺ καταλληλότερον τὸ νὰ κοινοποιῶνται τακτικῶς ἀπὸ τὸν προεδρεύοντα Γραμματέα εἰς τὰ μέλη τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς τὰ πρακτικὰ ἐκάστης συνεδριάσεως. Ἡ γνώμη αὕτη ἐνεκρίθη καὶ ἀπὸ τοὺς λοιποὺς Γραμματεῖς.

Ὦν Ὁ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας ἐπροσκάλεσε τὴν προσοχὴν τῶν Γραμματέων εἰς μίαν ὑπόθεσιν, τὴν ὁποίαν μολοντί ἀναγομένην εἰς τὸ γραφεῖόν του θεωρεῖ πολλὰ σημαντικὴν, δηλονότι τὴν τῶν λογαριασμῶν τῆς Οἰκονομίας.

Παρέστησεν, ὅτι ὅτε ἀνέλαβε τὰ χρεῖα τῆς Διευθύνσεως τῶν Οἰκονομικῶν πραγμάτων ἡ πρωτοσημειώσις ἔμενεν ὀπίσω τέσσαρας περίπου μῆνας. Ὅτι ἄνευ τῆς πρωτοσημειώσεως ἦτον ἀδύνατος ἡ κατάστρωσις ἰσολογισμοῦ, ὅτι μὲ μεγάλας δυσκολίας ἡ πρωτοσημειώσις ἐφέρθη εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς 15 Ἀπριλίου τρέχοντος ἔτους· ἀλλὰ μ' ὅλα ταῦτα ἐπειδὴ οἱ λογαριασμοὶ τῆς Οἰκονομίας δὲν ἐκρατήθησαν μὲ τὴν τάξιν, ἣτις ἀπαιτεῖται εἰς τοιαύτης φύσεως λογαριασμούς, ἀλλὰ μὲ τὴν συνειθισμένην εἰς τὰ ἐμπορικὰ καταστήματα, δὲν ἐλπίζει ὅτι θέλει κατορθωθῇ νὰ κανονισθῇ ἰσολογισμὸς ὁποῖος ἀπαιτεῖται· ἐπειδὴ δὲ θέλει ἡ γνώμη του αὕτη νὰ ἐξετασθῇ καὶ ἀπὸ ἄλλους εἰδήμονας τῶν τοιούτων, μ' ὅλον ὅτι ἡ κατάστρωσις τῶν παλαιῶν λογαριασμῶν δὲν φέρει εὐθύνην εἰς αὐτόν, ἐπεθύμει διὰ λόγον τοῦ δημοσίου συμφέροντος μόνον, νὰ προσκληθῇ ὁ κ. Γ. Σπανιωλάκης ὡς εἷς τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα εἰδημονεστέρων, νὰ ἐπεξεργασθῇ τοῦλάχιστον τινὰς τῶν σημαντικωτέρων μερίδων, νὰ παρατηρήσῃ τὴν κατάστασιν τῶν λογαριασμῶν καὶ νὰ δώσῃ πληροφορίας.

Ἐπρόσθεσεν, ὅτι ἂν ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ ἐξηκολούθει τὰς ἐργασίας της ἤθελε προτείνει νὰ γενῇ διάταγμα περὶ τούτου· ἀλλὰ τούτου μὴ ὄντος κατορθωτοῦ, ἐπεριωρίσθη εἰς τὸ νὰ ὁμιλήσῃ φιλικῶς τὸν κ. Σπανιωλάκη νὰ δεχθῇ τὸ βάρος τοῦτο, καὶ ἐπιθυμοῦσε νὰ παρακινήθῃ καὶ ἀπὸ τοὺς λοιποὺς Γραμματεῖς. Ἐνεκρίθη ἡ γνώμη τοῦ Γραμματέως καὶ προσκληθεὶς ὁ κ. Σπανιωλάκης παρεκινήθη νὰ πράξῃ κατὰ τὴν πρόσκλησιν τοῦ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Γραμματέως.

Σ. Τρικούπης

Δ. Χρηστίδης

Κ. Ζωγράφος

Α. Μαυροκορδάτος

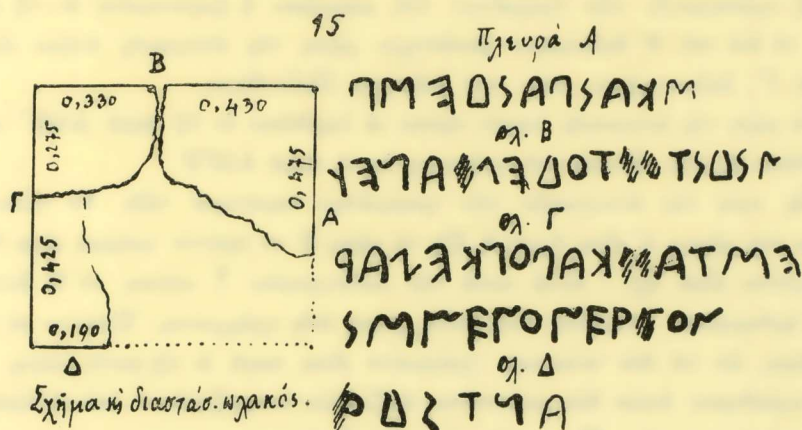
Χ. Κλονάρης

Ι. Ρίζος

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ. — Ἀρχαῖκόν ἐπίγραμμα ἐν Σικίνῳ, ὑπὸ Ἀντ. Κεραμοπούλλου.

Ἡ ἐνεπίγραφος μαρμαρίνη βάσις ἡ δημοσιευομένη ὑπὸ Ζαφειρίου Γαβαλά, Ἡ νῆσος Σίκινος, 1931, σ. 38 (ἀριθ. 15) καὶ 39 ἀνεῖχε πιθανῶς ἀρχαῖκόν ἄγαλμα ὄρθιον, ὅπερ ἐνεκοιτάζετο καὶ ἐστερεοῦτο διὰ τῆς ὑπὸ τοὺς πόδας συναφοῦς πλίνθου εἰς τὴν ἐπάνω «ἐλλειψοειδῇ», ὡς λέγεται ἐκεῖ, κοιλότητα, γνωστὴν γενικῶς ἐκ τῆς ἀρχαϊκῆς τέχνης.

Ἡ κατανομή τῶν τεσσάρων μερῶν τῆς ἐπιγραφῆς εἰς τὰς τέσσαρας πλευράς τῆς βάσεως (εἰκ. 1), ὡς λέγεται ἐν σ. 39, εἶναι κατὰ τὴν γνώμην μου ἐσφαλμένη,

Εἰκ. 1

ἐπειδὴ δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὰς φωτογραφίας τῶν λίθων, ἃς μοι ἔδωκεν ὁ κ. Γαβαλάς. Οὕτω τὸ μέρος ἀντιδο (εἰκ. 2 ἐνταῦθα) ἀποδίδεται εἰς τὴν πλευρὰν τὴν σημειουμένην ἐν τῷ σχήματι τῆς σ. 39 διὰ τοῦ γράμματος Δ', ἐν ᾧ ἡ πλευρὰ αὕτη κατὰ